

LETO XXVI. ŠT. 13 (1221) TRST, GORICA
ČETRTEK, 8. APRILA 2021

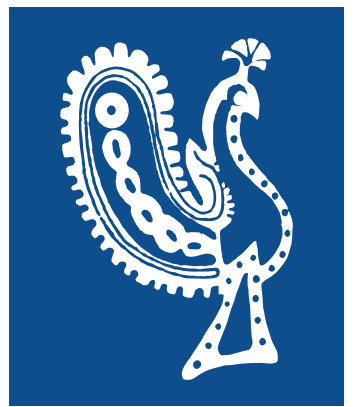
CENA 1,20€
www.noviglas.eu

TAXE PERCUE TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA, ITALY

SETTIMANALE
Poste italiane S.p.a.
Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003
(conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma1, NE/PD ISSN 1124-6596

NOVI GLAS

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV
KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Spoštovane naročnice in naročniki z Goriškega in Tržaškega!

Kot smo omenili v pismu, poslanem meseca decembra 2020, bomo v letu 2021 zaupali raznašanje tednika Novi glas na Tržaškem in ponekod na Goriškem zasebnima podjetjema. Na tak način bomo rešili problem stalnega zamujanja dostave časnika, za kar je doslej skrbela Italijanska pošta. Časopis boste na svojem domu prejeli ob četrtkih oz. najkasneje ob petkih. Novi način distribucije bo stekel postopoma po Veliki noči, in sicer najprej v nekaterih vaseh, ker imajo prebivalci le-teh poštna nabiralnika na cesti. Za naročnike, ki živijo v stanovanjskih hišah, novega načina distribucije še ni mogoče izvesti, ker raznašalci potrebujejo ključne vhodnih vrat, tako da lahko pridejo do poštnih nabiralnikov, ki so navadno v vežah. Zaradi tega prosimo vse naročnike, ki bi radi prejeli na dom Novi glas z novim načinom distribucije, naj nas pokličejo na telefonsko številko 0481 533177 ali pišejo na zadruga.gm.ts@gmail.com, da se zmenimo, kako nam lahko izročijo kopijo ključa vhodnih vrat. Zahvaljujemo se vam za pozornost in za to, da ste nam kljub težavam s pošto ostali zvesti. V upanju, da bomo končno rešili problem dostave našega tednika, vas pristrčno pozdravljamo.

foto Tamara Mizerit

“Sredi razsanjanih češnjevih vej”

Najprej zdravje?

Danijel Devetak

V zadnjem letu tako pogosto berem ali slišim stavek “najpomembnejše je zdravje”, da me že skoraj moti. In se sprašujem, kaj sploh je zdravje, o katerem vsi govorimo, na katerem mestu je v moji lestvici vrednot oz. kaj vsega sem pripravljen žrtvovati zanj. Saj se vsi strinjamo s tem, da je zdravje neprecenljiva dobrina, ki se je zavedaš šele tedaj, ko je nimaš več. Da je zdravje nekaj, kar ti je dano in si ga še največji bogataši ne morejo zagotoviti. Toda zdravje ni samo odsotnost covid19 oziroma vsakršne bolezni (skoraj pozabljamo, da obstajajo tudi druge patologije ...). Zdravje je stanje fizičnega, biološkega, pa tudi – še kako! – duševnega in duhovnega dobrega počutja. Na vse to moramo biti pozorni, ko v strahu pred okužbo s koronavirusom tako strogo upoštevamo varnostne ukrepe, da zanemarjamo druge vidike našega zdravja, če se premalo gibamo, če odlašamo z rutinskimi zdravniškimi pregledi, če se preveč zapiramo vase, če več ne iščemo stikov z ljudmi. Da, zdravje ima opraviti tudi z medčloveškimi odnosi.

Vsem je na dlani, kolikšno škodo je v tem smislu v zadnjem letu naredila pandemija – žal še najbolj – med mladimi; toda to je morda le vrh ledene gore, s katero bomo imeli še dolgo opravka. Zaprtje šolskih stavb je bilo gotovo posebno boleč ukrep – zlasti za mlade in družine. Gotovo bo imelo dolgoročne posledice, ki se pa kažejo že danes. Po podatkih državnega tožilstva na milanskem sodišču za mladoletne so poskusi samomora med mladimi v zadnjih 12 mesecih narasli za 50%, kazniva dejanja za 40%. Šolanje na daljavo, pomanjkanje družbe vrstnikov, preveč prostega časa – zaradi vsega tega preveč mladih postaja krhkejših, pa tudi bolj jeznih in nasilnih. Do sebe in drugih. Pediatri govorijo o porastu primerov z obsesivno-kompulzivnimi motnjami, govorno-jezikovnimi težavami, celo primerov zgodnje pubertete kot posledice psihičnih stisk. Ure in ure pred ekrani naj bi povzročale tudi demotiviranost in celo panične napade.

/ str. 2

Žalostna vest

V večnost je odšel priljubljeni msgr. Franc Vončina

V torek, 30. marca, se je na Tržaškem, pa tudi drugod, bliskovito razširila žalostna vest, da je v večnost odšel priljubljeni duhovnik msgr. Franc Vončina. Rojen je bil leta 1937 v Trstu; osnovno šolo je obiskoval v Rojanu, srednjo pri Sv. Jakobu. Tudi višjo šolo je dokončal v Trstu. Po maturi je stopil v bogoslovje in leta 1963 prejel duhovniško posvečenje prav v domačem Rojanu.

Svoje bogoslužno delovanje je začel kot kaplan v Bazovici pri g. Marijanu Živicu, ki ga je uvajal v dušnopastirsko delo. Tam je prišel v stik z mladino, tako s skavti kot tudi z mladimi, ki so se poleti udeleževali kolonij. Verouk je najprej poučeval v Trstu pri Sv. Jakobu, kamor je bil tudi premeščen.

/ str. 11
MČ

V času pandemije, ki noče ponehati Papežev veliki teden in Velika noč 2021

Veliki četrtek

Papež Francišek je na veliki četrtek dopoldne v baziliki sv. Petra daroval krizmeno mašo, med katero je posvetil olja, ki jih bodo skozi leto uporabljali v rimski škofiji pri podeljevanju zakramentov. Bogoslužja se je zaradi varnostnih razmer udeležilo manjše število vernikov, somaševalo pa prav tako mnogo manj duhovnikov rimske škofije, kot je to navadno. Med homilijo je sveti oče poudaril, da je oznanjevanje evangelija vedno povezano s konkretnim križem. V oznanilu evangelija je križ, a je križ, ki rešuje. Papež se je pri svoji homiliji zaustavil pri tem, da so Jezusu pravili, naj reši samega sebe, a se Jezus, tako sveti oče, ni nikdar pogovarjal s hudobnim duhom, ampak mu je vedno odgovarjal s svetimi spisi.

/ str. 3

Mlada odbojkarica

6

Za 19-letno Saro Piva iz Sovodenj je odbojka “popolno in pravo veselje”. Trenutno je kapetan pri Soči. Njena največja želja je, da bi prej ali slej prišla do A lige ali olimpijskih iger

/ str. 2

Nagrada Vstajenje

9

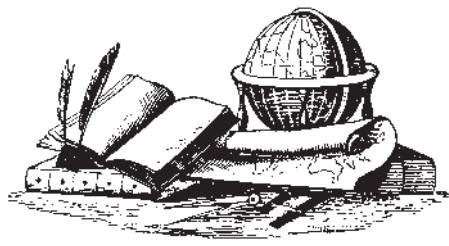
Prejemnik 58. literarne nagrade Vstajenje za leto 2020 je msgr. Marino Qualizza, moralna avtoriteta Beneških Slovencev, za knjigo Benečija naš dom in življenjsko delo

Družbeni geograf

10

Raziskovalno delo Ethnos in topos dr. Milana Bufona nudi celosten vpogled v družbene spremembe in narodnostno podobo slovenskih krajev na Tržaškem

Deželni svetnik SSk I. Gabrovec o novih ukrepih na mejnih prehodih Rim in Ljubljana naj uskladita odločitve glede prehajanja državnih mej!

Vzvezi z novimi ukrepi slovenske vlade na mejnih prehodih in odločitvami iz Rima je deželni svetnik Slovenske skupnosti

prehodov, je zdaj na vrsti Italija, ki po novem določa, da morajo vsi državljani ob vrnitvi iz držav Evropske unije, torej tudi iz Slovenije,

od Ljubljane. Vtis imamo, da se politične in upravne izbire pišejo brez poznavanja in upoštevanja krajevnih potreb. Ko gre za odločitve, ki vplivajo na vsakodnevno življenje ob meji, je nujno potrebno, da so nacionalne izbire koordinirane med državnimi vladami in da se uskladijo v sodelovanju z deželami in občinami oz. lokalnimi upravitelji, ki najbolj poznajo krajevne potrebe in problematike. Moj poziv, konstruktiven in brez vsakršnega polemičnega tona, gre torej obema vladama, da v prihodnje skušata skupno določiti vse potrebne ukrepe in tako preprečiti zmedo in težave za ljudi in podjetja, ki skupaj živijo, oblikujejo in povezujejo obmejni prostor.

Igor Gabrovec v sporočilu za javnost napisal tole: "Po nedavni odločitvi slovenske vlade, da ponovno zaostri pravila za čezmejno prehajanje, vključno z zapiranjem maloobmejnih

opraviti bris in prestatl petdnevno karanteno. Odločitve na državni ravni žal kažejo, da je Rim zelo daleč od Trsta in Gorice, kakor sta tudi Koper in Sežana pogosto predaleč

Zahteva po bolj prožnih odlokih za prehod meje Prehajanje meje naj bo delovnim migrantom omogočeno tudi na maloobmejnih prehodih

Ksenija Dobrila, predsednica KSKGZ, Walter Bandelj, predsednik SSO, senatorka Tatjana Rojc, poslanec v RS Felice Žiža, Alberto Scheriani, predsednik Obalne samoupravne skupnosti italijanske narodnosti, Maurizio Tremul, predsednik Italijanske unije ter Marin Corva, predsednik izvršnega odbora Italijanske unije so podpisniki dokumenta, ki so ga poslali Janezu Janši, predsedniku Vlade RS, v vednost pa še Alešu Hojsu, ministru za notranje zadeve RS, Heleni Jaklitsch, ministrici za Slovence v zamejstvu in po svetu, Borutu Pahorju, predsedniku Republike Slovenije, Tomažu Kunstlju, veleposlaniku RS v Rimu in Vojku Volku, generalnemu konzulu RS v Trstu. V pismu piše: "Podpisane organizacije in izvoljeni predstavniki od vsega začetka zdravstvene krize delimo skrb Vlade Republike Slovenije, ki si ob vse hujši pandemični sliki prizadeva zavezati širjenje koronavirusa covid-19 na državnem ozemlju. Razumemo in spoštujemo ukrepe Vlade RS, ki želi zaščititi prebivalstvo pred okužbo. Strožje nadzorstvo državnih meja je nedvomno eden od možnih zavezitvenih ukrepov, ki so ga uvedle tudi druge države; nadvse

pričakovano in potrebno je, da se pri tem v največji možni meri upoštevajo specifika in družbeno gospodarske danosti obmejnega prostora ter da se preučijo vsi negativni učinki, ki ob zaprtju mejnih prehodov lahko trajno prizadenejo zlasti obmejno prebivalstvo. Pereče je bilo vse od samega začetka pandemičnega stanja predvsem vprašanje dnevnih migrantov. Vlada RS je doslej pokazala veliko razumevanje in je zato te kategorije vključila med izjeme, ki smejo prečkati državno mejo ob upoštevanju vseh zdravstvenih in zakonskih predpisov. Tokrat pa so ukrepi strožji in predvidevajo kontrolne točke le na omejenem številu mejnih prehodov, kar povzroča hude težave zgoraj omenjenim interesantom. Ti morajo namreč zaradi vsakodnevnih nujnih delovnih in študijskih obveznosti, zaradi zaprtja maloobmejnih prehodov, opravljati daljšo pot in zamuditi veliko več časa. S tem dodatno obremenjujejo cestno infrastrukturo, ustvarjajo dolge kolone in onesnažujejo okolje. Zapiranje meja prinaša torej obmejnemu prebivalstvu veliko škodo, kljub temu da je bil od vseh odvzetih brisov na meji v zadnjih tednih le 1 odstotek pozitivnih. To dokazuje, da so naše zahteve po ohranjanju izjem za ljudi, ki

živijo ob meji, ne le smiselne, ampak tudi upravičene. Zaradi povedanega predlagamo, da Vlada RS ponovno preuči odlok in dovoli, da maloobmejni prehodi ostanejo odprti izključno za delovne migrante, ki imajo vso potrebno dokumentacijo. Varnostni organi pa naj tudi na teh mejnih prehodih izvajajo vzorčno preverjanje tranzitov in kaznujejo morebitne kršitelje. Poleg tega nekatere točke za hitro testiranje so oddaljene nekaj kilometrov od državne meje, kar bo ob ponovnem odprtju šol povzročalo dodatne težave zlasti šolarjem in njihovim spremljevalcem, ki ne bodo mogli vstopiti v Slovenijo in opraviti hitrega testiranja. Menimo tudi, da bi pristojni organi morali izročiti dnevnim migrantom dvojezično potrdilo o opravljenem testiranju. Prepričani smo, da je za izhod iz globalne zdravstvene krize potrebno tudi večje sodelovanje med državami, od česar bodo najbolj pozitivne učinke doživeli prebivalci obmejnih prostorov. Na vas ponovno apeliramo, da preučite stanje ob državnih mejah in uvedete vse možne ukrepe, ki bi zaščitile krajevno prebivalstvo, ne da bi s tem povečali tveganja širjenja okužbe."

Sožalje ob smrti priljubljenega tržaškega duhovnika

Stranka SSK se hvaležno klanja spominu na preminulega msgr. Franca Vončina
Našo skupnost je v torek, 30. marca 2021, pretresla vest, da nas je zapustil msgr. Franc Vončina, dolgoletni dušni pastir naše skupnosti. V dolgih desetletjih svojega delovanja med nami je bil sprva kaplan, nato župnik v naših župnijah, poučeval je na naših šolah, spremljal in skrbel je za duhovno rast tržaške skavtske organizacije, bil je tudi škofov vikar za Slovence na Tržaškem. Ne glede na različne formalne zadolžitve je bil Franc Vončina dolga desetletja duša in steber verske skupnosti Slovencev v Italiji. S svojim blagim, milim značajem, s svojo iskreno dialoško usmerjenostjo je znal usklajevati različnost pogledov in konstruktivno delovati v prid Slovincem v Italiji, še posebno našega vernega občestva. Njegov odhod odpira novo bolečo vrzel v naši skupnosti, ki jo bo težko zapolniti. Naš spomin na g. Franca Vončina označuje predvsem velika hvaležnost za vse skupne trenutke, za ogromno opravljeno delo in za vizijo spravljenosti ter poguma, ki ju je vsak dan pričeval s svojim življenjem in delom.

Naj mu bo blaga domača zemlja. Prizadetim svojcem naj gre naše iskreno sožalje.

Sožalje Sveta slovenskih organizacij
Svet slovenskih organizacij z žalostjo sprejema vest o odhodu msgr. Franca Vončine. V času, ko se poglabljamo v duhovni smisel velikega tedna, je smrt gospoda Vončine boleča, a vendar nas tolaži velikonočno sporočilo o veri v vstajenje. Msgr. Vončino se bomo spominjali kot vedro in prijazno osebo, ki je bila odprta za bližnjega in je svojo odprtost imela zakoreninjeno v Kristusu. Iskrena zahvala mu gre tudi za vse nedeljske maše v slovenskem jeziku, ki jih je daroval v rojanski cerkvi in jih je prenašal Radio Trst A. Prinašale so veliko utehe in upanja vsem tistim, ki niso mogli k nedeljski sveti daritvi. Veliko je tudi prispeval k spodbujanju in razvijanju prosvetnega dela na kulturnem in vzgojnem področju. Naj za vse darove, ki jih je nesebično razdaljal med Slovenci v Italiji, prejme večno plačilo v nebesih in naj mu sveti Večna Luč, Vstali Kristus.

S1. strani

Najprej zdravje?

Otroci in mladi, zaprti na domovih, izgubljajo dragocene priložnosti v najpomembnejših letih osebnostne rasti. Tega vsi ne vidijo, njihovih duševnih stisk pa ne smemo podcenjevati. V osamljenosti se namreč lahko marsikaj zgodi. In za sabo pusti tudi - za zdaj še skrite, a - neizbrisne rane. Če hočemo mirneje hoditi v prihodnost, moramo zato poskrbeti, da otroci in mladi čim prej vzpostavijo uravnoteženo čustveno življenje v zdravih medosebnih odnosih, osnovo za gradnjo fizičnega in duševnega dobrega počutja. Kar se tiče na splošno zdravja, bi zato bilo verjetno najbolje, ko bi začeli razmišljati malo

širše. Ko bi bili bolj pozorni na to, da družinskega člana, sosedu, prijatelja, kolego itd. ne vprašamo "kašljaš? imaš vročino? si si razkužil roke?", ampak "kako se počutiš? kaj si želiš? kaj lahko skupaj naredimo?" Najpomembnejše ni fizično zdravje, najpomembnejši je človek, njegovo celostno dobro počutje! Fizično zdravje ne more biti glavna stvar. Najpomembnejše je ostati ljudje. Nikdar prej nismo tako jasno uvideli, da se ne moremo rešiti sami, da smo vsi odvisni od vseh, da je medčloveška solidarnost temeljnega pomena. Zato: najprej človek, najprej vsi ljudje! V luči tega načela se lahko

na pravičen in učinkovit način soočamo s katerokoli epidemijo, ekonomsko krizo, podnebnimi spremembami, problemi sožitja in drugimi grožnjami. Če pa postavljamo na prvo mesto ekonomijo, zdravje ali karkoli drugega, bo človek prej ali slej nastradal. Verjetno ni slučaj, da sveti oče Francišek v zadnjem letu vse pogosteje govori o bratstvu kot izzivu našega stoletja in novem mejniku človeštva. Bratstvo je lastno vsem, vernim in nevernim, je nekaj, kar ne ostaja pri besedah, kar vpliva na sobivanje in mir. Na celostno dobro počutje. Je način mišljenja in življenja, ki lahko spremeni zgodovino. Poskusimo!

Povejmo na glas

Močnejša luč na koncu tunela

Janez Povše

Ni kaj, naše življenje poteka s koronavirusom, ki nas nenehno spremlja in nam sledi zdaj s tem, zdaj onim poslabšanjem, zdaj s tem, zdaj onim izboljšanjem. Pri tem nam ne preostaja drugega, kot da spodbujamo sebe in druge, da bo v dolednem času vendar spet vse dobro, kar počnejo tudi najvišje državne in zdravstvene institucije. Ves čas se je namreč oglašala ohrabrujoča misel, da je nekje na koncu tunela videti luč, da torej ni tako slabo, kot se marsikaj zdi, in da velja vzdržati vse omejevalne ukrepe, ki pač dajejo vidne rezultate. Tovrstno spodbujanje ljudi pri nas in ne nazadnje po vsem svetu je postalo naravnost nujno, saj se je pokazalo, da stroge in dolgotrajne zapore vseh vrst rojevajo nemajhne duševne stiske, ker nam je odvzet nemajhnen del siceršnjega življenja, predvsem kar se tiče sproščenosti in možnosti medsebojnega srečevanja. Še posebej je prizadeta odraščajoča generacija na ravni višje srednje šole, kjer naj bi bila vsaka tretja mlada oseba obeležena z velikimi stiskami, tesnobo in strahom. Na srečo je zdaj luč na koncu tunela neprimerno močnejša, kar spreminja našo situacijo v okviru covid-19 na bolje, še več, mnogo in prelomno na bolje. Tista močnejša luč na koncu tunela so seveda cepiva, ki nam zagotavljajo premik v smeri pomenljivega obvladovanja virusa, pomenljivega na način, da bomo obvarovani vseh težjih posledic morebitnega okuženja,

toliko bolj pa se bo število novih okuženj temeljito zmanjšalo - virus bo ob tem skrajno oslabil in postal podoben običajni zimski gripi. Res razveseljuje je ta močnejša luč in šele ob njej si lahko zares oddahnemo, čeprav se je treba zavedati, da mora precepjenost zaobseči najmanj šestdeset odstotkov celotnega prebivalstva, da bo virus izgubil najnevarnejši del svoje moči in postal obvladljiv in nas ne bo več ogrožal. Toda ob vsej tej resni lepi novici velja omeniti in nemara kar opozoriti, da previdnost ni odveč vsaj do dneva, ko bo cepivo razvidno spremenilo splošno in ne nazadnje svetovno zdravstveno stanje. Zdaj pa se nahajamo v položaju, ko nas lahko razumljiva želja po virusni razbremenitvi potisne v iluzijo, da je že danes vse v redu in prav in da že danes ni več nobenega razloga za upoštevanje omejevalnih ukrepov. Gre za prelepo, a istočasno zahrbtno iluzijo, ki nam npr. tudi v normalnih pogojih ob prvem večjem izboljšanju zdravstvenega stanja prišepetava, da smo že ozdraveli in naj se zato prepustimo veselju in sprostitvi. In tako ni malo primerov, da se kdo po komaj ozdravlem močnejšem prehladu izpostavi mrazu in razumljivo takoj spet oboli, ali pa se kdo po komaj ozdravljenem zlomu noge navdušeno odpravi v gore in si nogo ponovno zlomi. Še kako prav je torej, da se zadovoljni zaradi resnično nadvse izboljšanega položaja v boju proti virusu obnašamo zrelo in premišljeno v svojo korist in v korist vseh in na ta način zmagamo v tej izjemno težki preizkušnji, ki ni prizanesla nikomur.

S 1. STRANI V času pandemije, ki noče ponehati

Papežev veliki teden in Velika noč 2021

“Oznanilo evangelija je vedno povezano s sprejetjem konkretnega križa. Blaga luč Besede daje jasnino v srcih, ki so dobro pripravljena, ter zmedo in zavrnitev v tistih, ki niso. In to v evangeliju stalno vidimo,” je dejal papež Frančišek in navedel vrsto primerov. Po papeževih besedah vse to kaže, kako je “oznanilo blagovesti skrivnostno povezano s preganjanjem in križem”, pri čemer je zastavil vprašanje: “Kako lahko razmišljamo, da bi imeli korist za svoje duhovniško življenje, medtem ko kontempliramo to prezgodnjo navzočnost križa – nerazumevanje, zavrnitev, preganjanje – na začetku in v samem središču evangeljskega pridiganja?”

Ponudil je dva razmisleka. Na prvem mestu je poudaril navzočnost križa v Jezusovem življenju: “Ne čudimo se ob ugotovitvi, da je križ navzoč v Gospodovem življenju od začetka njegovega javnega delovanja in celo pred njegovim rojstvom. Navzoč je že pri prvi Marijini vzmernosti ob angelovem oznanilu; navzoč je v Jožefovi nespečnosti, ki se čuti prisiljenega zapustiti svojo obljubljeno nevesto; navzoč je v Herodovem preganjanju in v stiskah, ki jih trpi Sveta Družina, ki so enake kot pri mnogih družinah, ki morajo zapustiti svojo domovino.” Ta stvarnost nas odpre za skrivnost križa, ki se ga živi najprej. Daje nam razumeti, da križ ni neki kasnejši, slučajni dogodek, rezultat Gospodovih življenjskih okoliščin. Res je, da vsi, ki so skozi zgodovino križali, križ predstavljajo, kakor da bi bil neka stranska škoda, a to ni tako. “Križ ni odvisen od okoliščin. Veliki križi človeštva in naši mali križi, vsakega med nami, niso odvisni od okoliščin,” je poudaril papež Frančišek.

Zakaj je Gospod sprejel križ v vsej njegovi celovitosti? Zakaj je Jezus sprejel celotno trpljenje: sprejel je izdajo in zapuščenoost svojih prijateljev že pri zadnji večerji, sprejel je nezakonito ječo, posplošeno sodbo, nesorazmerno razsodbo, zlobo udarcev brez razloga in neosnovano pljuvanje...? “Če bi okoliščine določale odrešensko moč križa, Gospod ne bi vsega sprejel. A ko je prišla njegova ura, je sprejel ves križ. Kajti v križu ni dvoumnosti! O križu se ne pogaja,” je naglasil. Pri drugem razmisleku, o katerem je spregovoril, pa je dejal, da je na križu res nekaj, kar je sestavni del našega človeškega stanja, omejenosti in šibkosti. “A prav tako je res, da nekaj od tistega, kar se zgodi na križu, ni združeno z našimi šibkostmi, temveč je ugriz kače, ki vidi nemočnega križanega in ga grize in poskuša zastupiti in vzeti veljavo vsemu njegovemu

delu. Ugriz, ki hoče pohujšati, ustaviti in narediti sterilno in nepomembno vsako delo in žrtev ljubezni do drugih. To je strup hudega, ki kar naprej vztraja: reši sebe.” Papež je zbrane duhovnike povabil, naj Gospoda prosijo za milost, da bi iz teh dveh razmislekov potegnili zase korist: “V

oznanilo evangelija je križ, res je, a je križ, ki rešuje. Pomirjen z Gospodovo krvjo, je križ z močjo Kristusove zmage, ki porazi zlo, ki nas osvobodi hudobca. Ko ga sprejmemo z Jezusom in kakor On, še preden gremo pridigati, nam bo to pomagalo razločevati in zavrniti strup pohujšanja, s katerim nas bo hudič poskušal zastupiti, ko nas bo nepričakovano presenetil križ našega življenja.”

“V načinu, s katerim sprejmemo križ, ko oznanjamo evangelij – z deli in, če je treba, z besedami –, se kaže dvoje: da trpljenje, ki pride zaradi evangelija, ni naše, ampak je ‘Kristusovo trpljenje v nas’ in da ‘ne oznanjamo sebe, ampak Jezusa Kristusa, Gospoda’, mi pa smo ‘služabniki zaradi Jezusa’”, je dejal sveti oče ob koncu homilije ter sklenil, da “Gospod vedno daje to, kar prosimo, a na svoj Božji način. Ta način vsebuje križ. Ne zaradi mazohizma, ampak zaradi ljubezni, ljubezni do konca.”

Veliki petek
Papež Frančišek je na veliki petek, 2. aprila, pri oltarju katedre v baziliki sv. Petra vodil obrede velikega petka. Pridigal pa je papeški pridigar kardinal Raniero Cantalamessa. Pridigo je naslovil “Prvorojenec med mnogimi brati” in v njej razmišljal o papeževi okrožnici *Bratje vsi*. V poglobljeni homiliji je poudaril tudi tole: “Kaj je najpogostnejši vzrok za delitve med katoličani? Ne dogma, ne zakramenti in službe. To je tisto, kar z edinstveno Božjo milostjo ohranjamo celovito in soglasno. Gre za politično izbiro, kadar ta dobi prednost pred versko in cerkveno ter se poveže z ideologijo. To je v nekaterih delih sveta pravi dejavnik delitve, čeprav se o tem molči ali to ogorčeno zanika. To je greh v najožjem pomenu besede. Pomeni, da

je ‘kraljestvo tega sveta’ v srcu postalo pomembnejše od Božjega kraljestva. Mislim, da smo vsi poklicani, da si glede tega resno izprašamo vest in se spreobrnemo. Učiti se moramo iz evangelija in Jezusovega zgleda... Če obstajata neki dar ali karizma, ki ju mora katoliška Cerkev negovati

in dobro vseh Cerkev, je to edinstvo.”

Križev pot

Tudi letošnji križev pot na veliki petek je drugo leto zapored zaradi pandemije potekal na skoraj praznem Trgu sv. Petra v Rimu, tudi tokrat je papež prepustil besedo drugim, sam je sodeloval, a nevsiljivo. Tokrat je povabil otroke, da so spregovorili, saj so prav otroci tisti, ki v pandemiji trpijo drugače kot odrasli. Razmišljanja in molitve za letošnji križev pot s papežem Frančiškom na veliki petek zvečer na Trgu sv. Petra so pripravili predstavniki združenja katoliških skavtov Italije iz Follina ter otrok rimske župnije svetih ugandskih mučencev. Tisti, ki smo spremljali ta križev pot po televizijskih zaslonih, smo opazili, da je bilo na Trgu sv. Petra nekaj več ljudi kot lansko leto, a vseeno nas je prizadelo dejstvo, da je bilo zaradi omejitvenih ukrepov pri križevem potu izjemno malo vernikov, nekaj duhovnikov in kardinalov, predvsem pa so nas pretresla kratka razmišljanja otrok, ki so vsak s svojega zornega kota opisali trpljenje med pandemijo. Pomembna je bila zaključna molitev: “Gospod, dobri Oče, tudi letos smo obudili spomin na križev pot tvojega sina Jezusa preko glasov in molitev otrok, ki si jih ti sam dal kot zgled za vstop v nebeško kraljestvo. Pomagaj nam postati podobni njim, ki so majhni, v vsem potrebni ter odprti življenju. Vrni nam čistost pogleda in srca. Prosimo te, blagoslavljalj, varuj in ščiti vsakega otroka, da bo rastel v starosti, modrosti in milosti ter tako spoznal in sledil načrtu dobrote, ki ga imaš z vsakim od nas. Blagoslovi tudi starše in vse, ki z njimi sodelujejo pri vzgoji teh tvojih otrok. Naj

se pri darovanju življenja in ljubezni vedno bolj doživljajo povezani s teboj. Po Kristusu našem Gospodu. Amen.”

Velika sobota – Velikonočna vigilija

Sveti oče je med velikonočno vigilijo, ki jo je vodil v baziliki sv. Petra, spodbudil k upanju, kajti z Vstalem Gospodom se

življenje začne znova. Tudi letos je zaradi pandemije potekala velikonočna vigilija v navzočnosti omejenega števila vernikov. Papež prav tako ni krstil neokatehumenov. Obnovljene pa so bile krstne obljube. V homiliji je sveti oče govoril o velikonočnem oznanilu, ki nam kliče, da je vedno mogoče začeti znova, kajti Gospod je živi in vedno odpira nove poti. V teh temnih mesecih pandemije čutimo vstalega Gospoda, ki nas vabi, naj začnemo znova, naj nikoli ne izgubimo upanja, je dejal papež. Vera namreč ni neki seznam preteklega, Jezus ni zastarela osebnost. On je živ. Z nami hodi vsak dan, v situacijah in preizkušnjah, ki jih živimo, v sanjah, ki jih nosimo s sabo. Vstali Jezus nas ljubi brez meja in obiskuje vsako našo življenjsko situacijo. On je svojo navzočnost zasadil v srce sveta in tudi nas vabi, naj presežemo pregrade, premagamo predsodke, se približamo tistemu, ki je vsak dan poleg nas, da bi odkrili milost vsakdanjosti. “A kaj pomeni ‘iti v Galilejo’? Iti v Galilejo pomeni predvsem začeti znova,” je bil jasen sveti oče, ki je dodal: “To je prvo velikonočno oznanilo, ki bi vam ga želel izročiti: vedno je mogoče začeti znova, saj obstaja novo življenje, ki ga Bog zmora obuditi v nas onkraj vseh naših neuspehov. Tudi iz razvalin našega srca Bog lahko zgradi umetniško delo, tudi iz uničenih drobecv naše človeškosti Bog pripravlja novo zgodbo. On je vedno pred nami: v križu trpljenja, zapuščenoosti in smrti, kakor tudi v slavi življenja, ki vstaja, v zgodovini, ki se spreminja, v upanju, ki se ponovno poraja. In v teh temnih mesecih pandemije čutimo Vstalega Gospoda, ki nas vabi, naj začnemo znova,

naj nikoli ne izgubimo upanja.” “Iti v Galilejo na drugem mestu pomeni *prehoditi nove poti*... Iti v Galilejo pomeni naučiti se, da vera, da bi bila živa, mora ponovno stopiti na pot. Vsak dan mora poživiti začetek poti, čudenje ob prvem srečanju. Zatem pa se zanesti, brez domišljavosti, da že vse vemo, temveč s ponižnostjo nekoga, ki se pusti presenetiti z Božjimi potmi. Pojdimo v Galilejo in odkrijmo, da Bog ne more biti postavljen med otroške spomine, ampak je živ, vedno preseneča. Vstali nam nikoli ne neha povzročati čudenja,” je zatrdil sveti oče in dodal: “To je drugo velikonočno oznanilo: vera ni neki seznam preteklega, Jezus ni zastarela osebnost. On je živ, *tukaj in zdaj*. S tabo hodi vsak dan, v situacijah, ki jih živiš, v preizkušnji, skozi katero greš, v sanjah, ki jih nosiš s sabo. Odpira nove poti, kjer se tebi zdi, da jih ni, spodbuja te iti proti toku, glede na objokovanje in ‘že videno’. Četudi se ti zdi vse izgubljeno, s čudenjem se odprti za njegovo novost: presenetil te bo. Iti v Galilejo prav tako pomeni *iti na mejo*... V Galileji se naučimo, da lahko najdemo Vstalega na obličjih bratov, v navdušenju tistega, ki sanja, in v vdanosti nekoga, ki je obupan, v nasmehih tistega, ki se radosti, in v solzah tistega, ki trpi, predvsem v revnih in v odrinjenih na obrobje. Osupnili bomo, kako se veličina Boga razkriva v majhnosti, kako njegova lepota žari v preprostih in ubogih.” Končal je z besedami: “In tu je torej tretje velikonočno oznanilo: Jezus, Vstali, nas ljubi brez meja in obiskuje vsako našo življenjsko situacijo. On je svojo navzočnost zasadil v srce sveta in tudi nas vabi, naj presežemo pregrade, premagamo predsodke, se približamo tistemu, ki je vsak dan poleg nas, da bi odkrili milost vsakdanjosti. Prepoznavmo ga kot navzočega v naših vsakdanjih Galilejah, v življenju vseh dni. Z njim se bo življenje spremenilo. Kajti onstran vseh porazov, zla in nasilja, onstran vsakega trpljenja in onstran smrti, Vstali živi in vodi zgodovino. Sestra, brat, če v tej noči nosiš v srcu temno uro, dan, ki se še ni prikazal, pokopano luč, zdrobljene sanje, s čudenjem odprti srce za velikonočno oznanilo: ‘Ne boj se, vstal je! Čaka te v Galileji’. Tvoja pričakovanja ne bodo ostala neizpolnjena, tvoje solze bodo posušene, tvoje strahove bo premagalo upanje. Kajti Gospod je pred tabo, hodi pred tabo. In z njim se življenje ponovno začne.”

Velika noč – Sporočilo mestu in svetu

Letošnji velikonočni nagovor svetega očeta “mestu in svetu” je bil jasen in kot vedno je tudi

tokrat papež Frančišek zadel bistvo, saj je že v začetku dejal: “Velikonočno oznanilo ne kaže na neki privid, ne razkriva magične formule, ne nakazuje poti za pobeg pred težkimi razmerami, ki jih preživljamo. Pandemija je še vedno v polnem razmahu. Ekonomska in socialna kriza sta zelo težki, zlasti za najbolj uboge. Kljub temu – in to je sramotno (*papež je rabil italijansko besedo lo scandalo, op. pisca*) – ne prenehajo oboroženi spopadi in se krepijo vojaški arzenali, in to je današnje pohujšanje. Spričo te zapletene resničnosti ali bolje sredi nje velikonočno oznanilo v nekaj besedah vsebuje dogodek, ki daje upanje, ki ne razočara: ‘Jezus, križani, je vstal’. Ne govori nam o angelih ali prikaznih, ampak o človeku, človeku iz mesa in kosti, z obrazom in imenom: Jezusu. Evangelij potrjuje, da je ta Jezus, križan pod Poncijem Pilatom, ker je rekel, da je Kristus, Božji Sin, tretji dan vstal v skladu s Pismi, kakor je sam napovedal svojim učencem. Križani je vstal, ne kdo drug. Bog Oče je obudil svojega Sina Jezusa, ker je do konca izpolnil njegovo zveličavno voljo. Nase je vzel našo slabost, naše bolezni, tudi našo smrt; trpel je naše bolečine, nosil je breme naših krivd. Zato ga je Bog Oče povzdignil in zdaj Jezus Kristus večno živi in On je Gospod.”

Med drugim je povedal tudi: “Vstali Kristus je upanje za tiste, ki še vedno trpijo zaradi pandemije, za bolnike in za tiste, ki so izgubili ljubljenega človeka. Naj jih Gospod potolaži ter podpre napore zdravnikov in medicinskih sester. Vsi, predvsem pa najbolj krhki ljudje, potrebujejo pomoč in imajo pravico dostopa do potrebne nege. To je še bolj očitno v tem času, ko smo vsi poklicani, da se bojujemo proti pandemiji in cepiva predstavljajo bistveno sredstvo za ta boj. V duhu ‘internacionalizma cepiv’ zato spodbujam celotno mednarodno skupnost k skupnemu prizadevanju, da bi premagali zamude pri njihovem razdeljevanju in pospeševali njihovo podelitev zlasti z najbolj revnimi državami.” Sveti oče se je spomnil vseh mednarodnih žarišč, kjer ljudje trpijo, molil za vse, tudi za migrante, “v njihovih obrazih prepoznavamo iznakažen in trepeč obraz Gospoda, ki se vzpenja na Kalvarijo”, mladih, vojnih žarišč... ter končal: “Ko je Jezus objel križ, je dal smisel našemu trpljenju in zdaj molimo, da bi se blagodejni učinki tega ozdravljenja razširili po vsem svetu. Vsem voščim blagoslovljeno sveto in veselo Veliko noč!”

–po različnih virih pripravil
Jurij Paljak

LOG PRI VIPAVI Pridiga škofa Jurija Bizjaka pri pogrebni sveti maši za škofa Metoda Piriha

Vztrajno je zaupal Bogu in ljudem in imel je poslušno srce za Boga in za ljudi

Škof Metod je bil rojen 9. maja 1936 v Lokovcu pri 'Kačarjevih' kot drugi od osmih otrok. Oče Mirko je po drugi svetovni vojni opravljal službo pismonoša in skromno preživljal številno družino. Mati Štefanija je bila skrbna in delavna, bistrega spomina in modra žena, rada je brala in je bila zelo razgledana. Doma so imeli majhno kmetijo in pridelovali za preživetje najbolj potrebne poljščine ter redili dve ali tri goveda. Vsakdanja opravila v hiši in na polju so povezovala številno družino in vzgajala vsakega posebej. Gospod je iz njihove družine poleg škofa Metoda poklical v svojo službo tudi njegovo sestro Milico, ki je vstopila v samostan benediktink na otoku Cresu in si izbrala ime Sholastika. Osnovno šolo je obiskoval doma v Lokovcu v letih 1943-49. Nato je odšel na gimnazijo v Pazin, ki je tedaj obsegala štiri nižje in štiri višje razrede, enkrat je v enem letu naredil dva razreda in opravil maturo leta 1956. Nato je vstopil v bogoslovje v Ljubljani in se vpisal na teološko fakulteto. Po prvem letniku je opravil dve leti vojaške službe, nato pa študij dokončal in leta 1963 imel novo mašo kot edini novomašnik za takratno goriško administraturo. Sam je nekje zapisal, da mu je duhovni poklic izprosil, poleg staršev seveda, zlasti njegov stari oče, ki je veliko molil, cele dneve molil in vsak večer molil naprej rožni venec. Tudi o škofu Metodu torej veljajo besede, ki jih je Gospod povedal kralju Davidu: "Jaz sem te vzel s pašnika izza drobnice, da bi bil knez mojemu ljudstvu Izraelu. Bil sem s teboj, kjerkoli si hodil, in sem iztrebil pred teboj vse tvoje nasprotnike. Naredil ti bom veliko ime, ki bo enako imenu velikašev na zemlji" (2 Sam 7,8). Gospod ga je poklical in bil z njim in škof Metod se

je odzval in bil z Gospodom: preden je prišel do oltarja in še veliko bolj potem, ko je nastopil svojo službo pri oltarju. Po novi maši je začel opravljati sledeče službe: kaplan v Solkanu (1963-64); tajnik škofa Janeza (1964-74); študij duhovne teologije na Teresianumu v Rimu (1974-

Vztrajno je zaupal Bogu in ljudem in imel je poslušno srce za Boga in za ljudi. Kakor pravi odpev pri molitvah v čast svetim pastirjem: 'Pastir ljubi svoje brate in sestre in mnogo moli za ljudstvo.' Vsa leta svojega škofovanja je vestno in z vsem srcem opravljal vse tri službe Cerkvi: učiteljsko in pastirsko in posvečevalno.

foto Tatjana Splichal

76); spiritual v bogoslovnem semenišču v Ljubljani (1976-84); generalni vikar Škofije Koper (1984-85); škof pomočnik (1985-87); škof ordinarij Škofije Koper (1987-2012); škof v pokoju (2012-2021). Ordinarij je bil 25 let; škof 36 let; duhovnik 58 let! Kot škof je bil dvakrat podpredsednik SŠK; odgovoren za Slovence po svetu (1990-2000); odgovoren za Slovensko karitas (2013-2015); odgovoren za misijone (2001-2021). Imel je 60 duhovnih vaj za duhovnike in diakone in bogoslovce, za redovnike in redovnice in laike. Pridigal je na 16 novih mašah. Prejel je tudi odlikovanje častnega občana občine Vipava (2017). Za svoje novomašniško geslo si je izbral povabilo: 'Molimo drug za drugega, da se zveličamo!' Za svoje škofovsko geslo pa psalmistove besede: 'Vate zaupam!' Z obema gesloma se je obračal na ljudi okrog sebe in na Gospoda.

Odlikoval se je po jasnosti v izražanju, po odločnosti in doslednosti, po modrosti in zaupanju. Najbolj vidni sadovi njegove učiteljske službe so Škofijske pastoralne smernice za prenavo škofije (1996) in ustrezen delež pri Plenarnem zboru Cerkve na Slovenskem (2002), pa tudi številni govori in pogovori ter članki in razprave o resnicah in skrivnostih cerkvenega leta, o vsebini zakramentov in obredov, o poslanstvu Cerkve in duhovnikov ter vernikov, o vrednosti in dostojanstvu človeške osebe, družine in družbe, o vrednosti dela in počitka, umetnosti in tehnike, o bratskem sožitju med narodi. S svojim delom je v njegovem času začel tudi radio Ognjišče, najprej v studiu v Kopru. Ta oblika oznanjevanja je v pastoralni posebnosti pomena. Veliko laikov sodeluje v katehezi, še več pa jih je v župnijskih pastoralnih in gospodarskih svetih in pri

karitas, ki so v njegovem času nastale skoraj po vsej škofiji. Kot pastir in voditelj Božjega ljudstva je škof Metod vztrajno zbiral družino svoje črede in posvečal svojo skrb tudi manj vernim in oddaljenim. S posebno ljubeznijo je vedno spremljal vse duhovnike in bogoslovce, veliko mislil nanje in zanje molil in se jih spominjal za godove in rojstne dneve. Sad njegove ljubeče skrbi za mladino in njeno vzgojo je ustanovitev in gradnja škofijske gimnazije in dijaškega doma v Vipavi. Ustanovil je župniji Hrpelje-Kozina in Koper-Sveti Marko. Preuredil je nekaj dekanij, 24 vikariatov pa je preimenoval v podružnice in jih pridružil različnim župnijam. Prenovil je škofijsko hišo v Kopru, za bolne in ostarele duhovnike je pridobil in uredil prijazen dom v Cvetlični ulici v Sempetru. Znan je kot reden obiskovalec domov za starejše in velik prijatelj obstoječih skupnosti zasvojenih. Vsako župnijo koprške škofije je kor ordinarij obiskal po večkrat in vsako podružnico vsaj enkrat. Več let je bil odgovoren za Slovence po svetu in je obiskal številne

pastirjev' (1992). Leta 1996, ko je sveti oče obiskal Slovenijo, ga je škof Metod sprejel in spremljal med mladimi v Postojni. V času njegovega škofovanja smo slavili 1400-letnico starodavne koprške škofije (1999) in 25-letnico obnovljene in povečane sedanje koprške škofije (2002). Leta 2000 je na njegovo prošnjo koprška škofija dobila pomožnega škofa, leta 2004 pa Nova Gorica konkatedralo. Kot posvečevalec in glavni delivec Božjih skrivnosti je škof Metod predsedoval vsem glavnim slovesnostim in vodil vse škofovske obrede v stolnici in po župnijah. Posvetil je 59 duhovnikov. Potrjeval je pri birni dolge vrste mladih, spovedoval in delil sveto rešnje telo v stolnici in po župnijah, mazilil bolnike na romanjih in shodih. Posvetil je nekaj novih cerkva in več oltarjev, blagoslovil je veliko prenovljenih cerkva in kapel, novih orgel in zvonov ter druge cerkvene opreme. Kljub dolgotrajni sladkorni bolezni (od leta 1986) je v svoji službi in pri apostolskem poslanstvu vztrajal do leta

vsem spoznanju. Pričevanje o Kristusu se je namreč med vami utrdilo, tako da vi, ki pričakujete razodetja našega Gospoda Jezusa Kristusa, ne pogrešate nobene milosti" (1 Kor 1,4-7). Med tremi službami, ki jih je opravljal, to je učiteljsko in pastirsko ter posvečevalno, mu je gotovo bila najbolj pri srcu posvečevalna. Tudi v tem pogledu veljajo o njem besede, ki jih je o kralju Davidu navdihnil Gospod in jih je napisal modri Sirah, ko pravi: "Iz vsega svojega srca je pel in ljubil je svojega Stvarnika. Postavil je pevce pred oltar in razlegali so se mili napevi. Praznikom je dajal sijaj in slavlja je lepšal do vrhunca. Slavili so Njegovo sveto ime in od ranega jutra je odmevalo v svetišču" (Sir 4,7-10). Na vse obrede se je skrbno pripravljaval in jih opravljal zvesto in natančno. Leta 2012 je škofijo izročil svojemu nasledniku in se preselil v Dijaški dom v Vipavo, kjer je še skoraj celo desetletje ostal izredno živahen in dejaven. Z največjim veseljem je navezoval stike z dijaki in se rad pogovarjal z njimi, izven hiše pa je svoje pastoralne in škofovske dejavnosti nadaljeval po župnijah na Vipavskem in po vsej škofiji, po vsej naši deželi in po vsem svetu. Do konca svojega življenja je ostal tudi član SŠK in zvesto opravljal zaupane mu naloge. V začetku leta 2020 je uspešno preстал nekaj operacij, ki pa ga niso več postavile v prejšnje stanje. Vendar je še celo leto ostal živahen in dejaven, dokler se mu v začetku marca 2021 stanje ni začelo poslabševati in je nato 23. marca, dva dni pred 36. obletnico imenovanja za škofa (25. marca 1985) sklenil svoje bogato življenje in odšel k Očetu po zasluženo plačilo. Gospod, daj mu večni pokoj in večna luč naj mu sveti, naj počiva v miru. Amen.

Msgr. Dino De Antoni in msgr. Metod Piriha

rojake po vseh celinah. Trudil se je za dobre odnose s pastirji in našimi rojaki v zamejstvu. Petkrat je z drugimi slovenskimi škofi romal ad limina – na grobove apostolov. Leta 1990 se je udeležil škofovske sinode v Rimu, katere sad je bila spodbuda 'Dal vam bom

2012. Po njegovih rokah je celotna škofija prejela številne milosti, zato je škof Metod mimo govoril z apostolom Pavlom: "Vedno se za vas zahvaljujem svojemu Bogu za Božjo milost, ki vam je bila dana v Jezusu Kristusu, kajti v njem ste vsestransko obogateli v vsej besedi in v

Nagovor prof. dr. Rafka Valenčiča na pogrebu upokojenega koprškega škofa Metoda Piriha

Nam, duhovnikom, si bil škof, najprej pa prijatelj

Spoštovani gospod škof, Sdragi prijatelj Metod! Dovoli, da te v imenu duhovnikov koprške škofije, pri vzpostavitve katere si tudi sam prispeval pomemben delež, imenujem za našega prijatelja. Nam, duhovnikom, si bil škof, najprej pa prijatelj. "Vi ste moji prijatelji" (Jn 15,14), je Kristus rekel apostolom pri zadnji večerji. Z njimi je prehodil poti od Judeje na jugu in do Galileje na severu; srečeval se je s tistimi, ki so ga sprejemali in drugimi, ki so ga zavračali; vsem je oznanjal Očetovo ljubezen in navzočnost Svetega Duha. Ti, Metod, si

nam bil prijatelj, ko si se z nami srečeval, nas sprejemal in obiskoval. Besedi prijatelj si dal polno veljavo, ko si nas poslušal, se zanimal za naše življenje in delo, osebne zadeve in pastoralne izkušnje, izražal sočutje in razumevanje človeških nepopolnosti in krhkosti, da bi tudi sami kot duhovniki in dobri pastirji čutili s tistimi, ki so preizkušeni, nemočni, slabotni. Prijateljstvo, ki si ga sam doživljal v druženju s Kristusom, si odkrival duhovnikom in bogoslovcem, našim sodelavcem in laikom. Kako sicer drugače razumeti Tvoje

besede, ki si jih namenjal svojim duhovnikom na veliki

četrtak, ob neposrednih srečanjih in praznikih, ob osebnih godovih in

praznikih. Dobri pastir pozna svoje ovce in one poznajo njega. Ti si nas poznal, ker si nas spremljal z ljubeznijo in naklonjenostjo, razumevanjem in sočutjem. Pa ne samo duhovnike – tudi vernike, s katerimi si se tako rad srečeval srečeval. Poznal si njihova imena, veselje in bremena. Kot dobri pastir si jih poznal ne samo po obrazih, zapisih v računalniških datotekah, ampak po stremljenjih, hrepenjenjih in prizadevanjih njihovih src in duš. Ko si stopil v pokoj in se naselil med mladimi v Vipavi, sta bili tvoja vsakdanja molitev in skrb

namenjeni posebej naši škofiji, za blagoslov našemu delu in prizadevanjem. Prepričani smo, da boš odslej v občestvu s svetimi na poseben in popolnejši način nas, vernike in škofljane, mladino in betežne, zlasti družine in duhovnike, nove duhovne poklice in mlade družine, iščoče in trpeče spremljal s svojo molitvijo. Na današnji praznik učlovečenja Kristusa Odrašenika, ki se je "zaradi nas in našega zveličanja učlovečil in postal človek", da bi nam pokazal pot počlovečenja, nam je tvoja človeška podoba še bliže. Toliko bolj, če smo si tudi

sami priklicali v spomin tvojo ljubezen, prijateljstvo in človečnost tistega, ki nas pozna, Kristusa, Boga in Človeka. Odslej – po tvojem prehodu v dokončni objem dobrega Očeta, Jezusa Kristusa – novega človeka – in Svetega Duha, ki nas oživlja, tolaži in podpira – smo še globlje povezani: prijateljstvo doživlja novo poglobitev, ljubezen in občestvo nove razsežnosti. Sv. Hieronim, naš rojak, oznanjevalec Božje resnice, zavetnik koprške škofije nam kliče: "Ne žalujmo, da smo te izgubili, Bogu bodimo hvaležni, da smo te imeli." Hvala, prijatelj Metod!

97. DAN KATOLIŠKE UNIVERZE

Ob stoletnici ustanovitve univerze

Stoletje zgodovine pred nami

“Italijanski katoličan, kaj misliš?” Neposredno in morda neobičajno vprašanje je osrednje sporočilo pisma, ki ga je milanski nadškof, msgr. Delpini, napisal ob stoletnicah Inštituta Giuseppe Toniolo in Katoliške univerze Srca

pestijo človeštvo, imajo skupni imenovalec, ki ga je navedel že Pavel VI. v papeški okrožnici Populorum Progressio leta 1967: “Svet trpi zaradi pomanjkanja misli” (št. 85). Gre torej za vabilo k razmišljanju, ki ne oddaljuje od

skupno obiskovanje Katoliške univerze in kot verniki delujejo na različnih področjih, postavljeno sledeče vprašanje: kakšen prostor zavzema misel v vsakdanjem življenju, v medsebojnih odnosih, v gradnji skupnega človeškega prostora? Odgovori na to so kratka in neposredna besedila, ki pogledu v prihodnost, o katerem se sprašuje msgr. Delpini, prispevajo svežino in konkretnost.

Vsa zbrana pričevanja želijo spodbuditi konstruktiven dialog. V raznolikosti izkušenj in poklicev, ki jih intervjuvanci danes opravljajo, je prepoznaven skupni čut odgovornosti do Cerkev in do države ter odločen poziv lastni univerzi, naj okrepi usposabljanje mladih in še naprej uresničuje dolgoletne sanje katoliškega gibanja in pomenljivih osebnosti, kot sta bila blažena Giuseppe Toniolo in Armida Barelli. Tako bo, kot pravi geslo 97. Dneva za Univerzo italijanskih katoličanov (v nedeljo, 18. aprila 2021), stoletje zgodovine zares pred nami.

Ernesto Preziosi
(prev. Aleksij Soban)

Jezusovega, katere Inštitut Toniolo je ustanovitelj. Msgr. Delpini se v pismu sprašuje “o krščanski viziji življenja, Boga, sveta” in o tem, kako je ta vizija sad vernega in kritičnega uma, ki je sposoben argumenacije, soočanja z novimi in starimi vprašanji, poguma tako pri ocenjevanju sedanjosti kot pri razmišljanju o prihodnosti. Razmišljati pomeni potrpežljivo graditi možno prihodnost, dojeti, kako številna protislovja, napetosti, dramatične rane, ki

vere: v sodobni misli še vedno obstaja predsodek, ki govori o neke vrste nezdružljivosti med vero in razumom. Ta predsodek oddaljuje od resnice in otežuje odgovor na vprašanje o končnem smislu življenja, toliko bolj v času, ko je zaradi pandemije smrt postala nekaj vsakdanjega. V publikaciji *Ci vorrebbe un pensiero. In risposta a una lettera di mons. Mario Delpini a 100 anni dalla nascita dell'Università Cattolica, Vita e Pensiero*, 2021 je osebam, ki jim je bilo

Misel na belo nedeljo

Ne bodimo sami, ampak skupaj

V času, ko se tudi sami v nekem strahu, ki pa ni strah Božji, ni dar od Boga, zapiramo sami vase, smo ponovno opomnjeni, da pa poveljani Gospod še vedno znova in znova prihaja k nam. Če drugače ne moremo biti v skupnosti, pa smo vseeno lahko vsaj v domačih skupnostih oz. bi se morali v takšnih časih še toliko bolj truditi, da bi naši domovi spet bili kraji skupnosti, ne pa kraji, kjer smo sicer morda skupaj, pa živimo vsak sebi, drug mimo drugega. Kakor so rekli nekoč naši predniki, še vedno imamo drug drugega, a se dandanes tega zaklada drugega ne zavedamo. Fabrice Hadjadj, odlični francoski spreobrnjenec in pisec, lepo pravi, kako je vsako naše človeško srečanje velikonočno tridnevje, ko je treba umreti samemu sebi, da bi potem v bližnjem srečali Kristusa, ki prihaja. Konec koncev je podobno dejal že sv. Benedikt v svojem pravilu, da je tisti, ki pride v samostan, sam Kristus. Res je, da imamo danes kar veliko ljudi, ki živijo sami, vendar hočem tokrat predvsem govoriti vsem, ki živite še z drugimi, saj pogosto živimo tako, kakor sem dejal

zgoraj. Podobni smo Tomažu, ki se sploh ne obnaša, kakor bi se glede na ime moral – je namreč Dvojček. Dvojček ni nikdar zase, ampak je vedno v skupnosti, no naš Tomaž pa noče biti, kdor je, se odpove svoji istovetnosti in se popolnoma sam potika naokrog. Cel teden! Zapre se v svoje miselne konstrukcije, to pa zelo načne njegovo vero, upanje in ljubezen. Obupuje in si domišlja, da se je zgodila katastrofa, pa da ni rešitve. Rešitev pa je, in sicer ravno v skupnosti. Tam se sicer posamezno šibki ljudje medsebojno vendarle podpirajo in svoja srca odpirajo k Bogu. Zato pa ta odgovori in Božji Sin pride v to skupnost. Ker pride prvi in osmi dan, dokazuje, kako je vse v Božjih rokah, v njegovi previdnosti, v njegovi ljubezni. On je v začetku in na koncu, je res Alfa in Omega, kakor se moli pri velikonočni vigiliji. Ampak, ko je nekdo sam, se rado zgodi, da nad Bogom obupa, da se vdaja prostovoljnemu dvomom o svoji nemoči, kar je poleg grešnosti še zelo nevarno, posameznik pogosto tudi ne moli več. V skupnosti je zadeva precej drugačna, še posebej, če je

skupnost zbrana v molitvi, še posebej, če je skupnost zbrana pri sveti daritvi in se tako vključi v občestvo, ki je samo eno – občestvo svetih! Naše šibkosti se v skupnosti in v občestvu Cerkev ne izgubijo, se pa spremenijo in povečajo, če smo jih pripravljeno izročiti Bogu. Sveti angeli to nesejo pred Božje veličastvo, Bog Sveti Duh pa nam to prinese na zemljo kot Božjo milost in blagoslov. Če s Kristusom umiramo, bomo z njim tudi vstali. Njegovo povečano telo premaguje svetne ovire, tako tudi mi s Kristusom premagujemo življenjske ovire – gremo kar skoznje. Zato pa res prakticirajmo to izročanje svojega življenja v skupni molitvi in daritvi. Posebej je pomembno to delati, kadar smo navzoči pri sveti maši – fizično, ne da gledamo prek elektronskih sredstev! Tam namreč sveta Cerkev nadomesti tisto moč in svetost, ki nam ju kot posameznikom primanjkuje. Napolnjeni s Svetim Duhom pa lahko potem pričujemo za vstalega Kristusa svetu. Svetloba slavno vstalega Kristusa naj razsvetli vse temine!

Andrej Vončina

“Italijanski katoličan, kaj misliš?”
Neposredno in morda neobičajno vprašanje je srčika pisma, ki ga je napisal milanski nadškof in predsednik inštituta G. Toniolo, msgr. Mario Delpini, ob stoletnici inštituta in univerze Cattolica del Sacro Cuore.

Na to pismo so se odzvali nekateri diplomanti vseučilišča, ki so dejavni na različnih področjih, in so poskusili odgovoriti, kot verniki, na vprašanje: kateri prostor zavzema misel v vsakdanjem življenju, v odnosih, v gradnji mesta ljudi?

NEDE LJA
18
APR
ILA
20
21

STOLETJE ZGODOVINE PRED NAMI

Ci vorrebbe un pensiero
In risposta a una lettera di mons. Mario Delpini a 100 anni dalla nascita dell'Università Cattolica
A cura di Ernesto Preziosi
Postfazione di Franco Anelli

97^a
DAN ZA
UNIVERZO
CATTOLICA

POGOVOR Fabio Komjanc

Jubilej družinskega podjetja, ki se še naprej uspešno razvija

V ulici Rossini v Gorici že 60 let deluje po vsej Goriški in še dlje znana vulkanizerska in mehanična delavnica, ki jo je leta 1961 ustanovil Luigi Komjanc. Še danes nosi ime po njem (LK Komjanc Luigi), upravlja pa jo sin Fabio Komjanc, ki družinsko podjetje še naprej razvija in nadgrajuje. Ob okrogli obletnici smo ga povabili pred mikrofonom. Zahvaljujemo se mu, da je prijazno sprejel naše povabilo.

Zgodba vaših staršev je zgodba o uspehu. Vaš oče je pred 60 leti v ul. Rossini imel delavnico, veliko 8 kvadratnih metrov. Iz skromnih začetkov je postavil na noge pomembno podjetje, ki ste ga vi še bolj razvili in ga še naprej razvijate ...

Oče je vozil kamione za različna podjetja v deželi in nato v Milanu. Zgodilo se je, da je imel njegov tovornjak okvaro prav v bližini vulkanizerskega podjetja Parmeggiani v Vidmu. Tako je slučajno spoznal lastnika, pomembnega vulkanizerja v Vidmu, s katerim sta se spoprijateljila. On ga je spodbudil, naj tudi sam odpre delavnico v Gorici. Oče je nato šel na Michelin v Milan, kjer je opravil tečaj, da bi poglobil svoje znanje o popraviljanju in prodaji gum, nato pa je v Gorici ustanovil podjetje, ki v ul. Rossini neprekinjeno deluje od leta 1961 do danes. Podjetje je nato prepustil mami, ki mu je bila od poroke leta 1962 dalje ves čas dragocena življenjska in delovna sopotnica, sam pa se je osredotočil bolj na svoje

uvozno izvozno podjetje, s katerim je delal v glavnem z državami na Balkanu in v katerem je imel tudi več kot 60 uslužbencev. Tudi v tem podjetju je imel opraviti še največ s pnevmatikami.

Od kdaj vi delate v

Najprej sem dodal delavnico za tehnične preglede avtomobilov. Po štirih letih smo bili v Gorici po številu teh pregledov največje podjetje, saj smo dosegli 30% tržišča. Na isto pot so nato šle tudi druge delavnice, zaradi česar

torej imamo Unipol in - prek brokerja - drugih dvanajst agencij. Tako lahko ponudimo klientom široko paleto uslug, pač glede na njihove želje. Sektor zavarovanj spremlja moj sin. Čim več zadolžitev želim namreč prepustiti

česar se za to nisem odločil. Raje sem se osredotočil na to, da bi še bolj razvil podjetje v Gorici.

Kako pa je šlo zadnje leto? Zaradi pandemije so ljudje verjetno manj rabili avtomobile. Ste zaradi tega imeli več ali manj dela?

Enako. Lani spomladi, v času, ko nismo še dobro razumeli, kaj sploh je ta pandemija, sem se odločil, da za en mesec zaprem. Ta čas smo izkoristili, da smo prostore malo preuredili. Nato smo spet začeli delati. Količina dela ni bila manjša. Imamo namreč možnost, da ostajamo odprti, tudi če smo v rdečem območju. Zaradi tega nismo opazili posebnih sprememb.

Ste imeli v tem času težave z dobavitelji?

V začetku ja, smo pa kmalu prišli do vsega, kar smo potrebovali.

Znano je, da vam ljudje zaupajo, saj imate veliko zvestih klientov. Od kod prihajajo?

Večinoma prihajajo s področja vse goriške pokrajine, s Krasa in iz Brd. Zaupanje strank je za nas od nekdaj zelo pomembno.

Kdor stopi v vaše delavnice, ima občutek, da ste sodobno opremljeni in strokovno usposobljeni, poleg tega pa še vedno polni dela in vendar prijazni.

Hvala! V delavnici želim imeti samo mlade uslužbence, najstarejši je star 31 let. So obdobja v letu, ko je več dela, in obdobja, ko ga je manj. Od januarja do marca, pa tudi od julija do septembra je manj prodaje gum, zato smo uvedli tudi mehanična popravila in

vedno iščemo nove pobudbe za naše stranke.

Ste opremljeni tudi za električne avtomobile?

Takih avtomobilov še ne servisiramo. Kdor jih ima, jih za vzdrževanje ponavadi pelje tja, kjer jih je kupil. Do sedaj samo zamenjamo pnevmatike. Smo pa že podpisali pogodbo, da bomo na parkirišče naše delavnice v kratkem postavili polnilno postajo za električne avtomobile. Tudi to je ena izmed novosti.

Imate še kakšne načrte za prihodnost?

Seveda! V tem trenutku pa bi jih še ne razkril.

Koliko uslužbencev imate skupno, v delavnici in uradih?

Imam pet uslužbencev. Zraven sta sin in hčerka ter seveda jaz. To je naše družinsko podjetje.

Podjetje LK ima od vsega začetka solidne družinske temelje. Kako gledate na prihodnost?

Gremo naprej! Če bosta sin in hči hotela delati, tu imata dovolj dela. Naj pa izbereta sama. Zdaj sicer še študirata, istočasno pa tudi delata, pomagata. Če bosta hotela nadaljevati z družinskim podjetjem, imata to možnost.

Imate tudi lep in bogat internetni portal. Tam sem našel informacijo, da ko vas ni v delavnici, ste po vsej verjetnosti v vašem vinogradu ...

Za sedaj je to moj konjiček. Tudi na tak način nadaljujem delo svojih staršev. Že oni so obdelovali vinograd za domače potrebe. In to z veseljem nadaljujem tudi jaz. Tudi zato, da nisem vedno na asfaltu.

Danijel Devetak

Fabio Komjanc (na sredi) s svojo ekipo v delavnici (foto Ilaria Tassini)

družinskem podjetju?

Podjetje z delavnico vodim od leta 1998, še prej pa sem delal v uvozno izvoznem podjetju.

Katere pnevmatike prodajate?

V glavnem želim nuditi široko paleto pnevmatik največjih proizvajalcev in znamk. Če le moremo, se izogibamo kitajskim, čeprav nekateri klienti povprašujejo izrecno po cenovno nižjih gumah.

V ulici Rossini pa svojim strankam ne nudite samo gume, temveč tudi druge, zelo raznovrstne storitve ...

Do leta 1998 smo delali samo s pnevmatikami. Ker sem želel, da bi podjetje zraslo in bilo bolj kompetitivno na tržišču, se mi je porodila želja, da bi vnesel še kaj novega.

smo izgubili nekaj prometa. Ko smo opazili, da je bila med strankami potreba tudi po mehanični delavnici, smo razvili tudi to: leta 2005 sem vzel mehanika in začel nuditi tudi mehanična popravila motornih vozil. Najprej smo imeli eno samo avtomobilsko dvigalo; ko se je povečalo delo, smo postavili dve novi. Leta 2010 smo začeli opravljati popravilna in vzdrževalna dela tudi za motorje. Leta 2018 smo naredili še en korak naprej: dogovorili smo se z zavarovalno agencijo Unipol in leto kasneje z njo sklenili pogodbo. Istočasno smo to dejavnost še bolj razvili v sodelovanju z borznim posrednikom na državni ravni, ki nam zagotavlja konkurenčne cene. Zdaj

mladim.

Nudite tudi avtoelektričarske storitve?

Da, tudi to. Pred tremi leti sem poskusil ponuditi tudi najem avtomobilov, a Gorica je majhna, stvar se ni obnesla.

Kako se je vaše delo spremenilo v vsem tem času? Vmes je bila tudi kakšna kriza ...

Seveda. Krizo smo doživeli že ob padcu Jugoslavije, saj smo prej veliko delali s Slovenci; stranke smo imeli vse do Ljubljane. Zaradi cene brez davkov so pri nas imeli ugodne pogoje. Ko teh ugodnosti ni bilo več, so raje ostali v Sloveniji. Ob padcu meje so mi ponudili, da bi odprl podjetje v Novi Gorici, toda v tistem trenutku nisem imel primerne osebe, zaradi

POGOVOR Sara Piva, mlada odbojkarica

Ciljala bom na čim višje!

Sara Piva je devetnajstletna Sovodenjka, dijakinja petega letnika višje šole Žiga Zois v Gorici ter dolgoletna odbojkarica. V prostem času rada hodi na sprehode in posluša veliko glasbe. Pogovorila sem se z njo o njeni strasti do športa.

Sara, kdaj si začela igrati odbojko in kako je potekala tvoja pot v odbojškem svetu?

S športom se ukarjam že od mladih let. Najprej sem začela trenirati osnovno motoriko, nato pa sem se odločila za odbojko. Poskusila sem se tudi ukvarjati s klasičnim baletom in hip hop plesom, a nobena druga aktivnost me ni tako prevzela kakor odbojka. V začetku sem se ukvarjala z mikro odbojko in nato prešla k mini odbojki. Danes igram pri Soči, svoji domači ekipi. Nekaj časa sem trenirala tudi pri Mavrici, v Štandrežu

ter za eno leto tudi v ekipi iz Gradišča.

Zaradi splošnega zdravstvenega stanja v državi, ki je pripeljalo do ukinitve športnih aktivnosti, so bili tudi vaši treningi prekinjeni. Kako ste se organizirali z ekipo v tem obdobju?

Med karanteno nam je trener pošiljal programe, ki so vključevali razne vaje, tek, seznam videoposnetkov s spleta in podobno. Večkrat smo se srečevali preko video konferenc, da smo lahko obdržali medsebojne stike. Ko se je poleti situacija sprostil, smo z ekipo trenirali na odprtem, kasneje pa tudi spet v telovadnici v Sovodnjah. Zdaj imamo treninge še vedno v telovadnici, in to štirikrat na teden. Sicer si moramo vsakič meriti telesno temperaturo in stalno nositi masko, kar je večkrat nadležno, predvsem ko telovadimo intenzivno.

Ali imaš kakega vzornika?

Iskreno povedano, nimam enega in edinega vzornika. Rada se zgledujem po vseh igralcih in igralkah odbojke. Mislim, da ima vsak odbojkar svojo posebno igro, pa čeprav so pravila enaka za vse. Vsak ima svoje tehnike in svoj

način izražanja med tekmo. Zaradi tega najraje črпам navdih in se učim od vseh.

Z odbojko se ukvarjaš že kar veliko let. Kaj ti predstavlja ta šport?

Odbojka je zame popolno in pravo veselje. Vsakič ko stopim na igrišče, ko se srečam s soigralkami na treningu in ko kasneje tekmujejo skupaj, sem presrečna, kot majhen otrok v veliki trgovini bombonov. Odbojka mi je veliko pomagala tudi pri osebnih oz. sami humani rasti. Naučila me je poslušati in ne imeti predsodkov, pred vsem pa sem pri igri razvila svoje spretnosti pri skupinskem delu. Zdaj sem kapetan ekipe, zato imam še večjo odgovornost. Ko si na takem položaju, je pomembno, da svoje skrbi pustiš izven telovadnice in na igrišču aktivno motiviraš in vodiš druge igralko. Tako obnašanje

posredno vpliva tudi name, saj me ponovno poživijo s pozitivnimi energijami.

Katera tekma ti je ostala najbolj v spominu in tudi v srcu?

Leta 2014, ko sem igrala pri Mavrici, smo z ekipo imele odločilno tekmo, s katero bi lahko prestopile v finale playoff-a. Spominjam se, da smo zaostajale in zgubljale tekmo za dva seta proti nič. Začel se je še tretji set. Proti koncu, ko smo zgubile že vse upanje, smo s soigralkami doživele preobrat in s skupno

vztrajnostjo in trmo smo zmagale tekmo. Bilo je res intenzivno, a vredno vsega vloženega truda.

Ali misliš, da bi lahko bila odbojka v prihodnosti tvoje delo?

Če bi se to zgodilo, bi se mi uresničila želja, ki jo imam že iz otroštva. Želim si, da bi nekoč igrala v A ligi ali na olimpijskih igrah. Čeprav vem, da so to mogoče le sanje, vanje vneto verjamem. Gotovo pa bom do konca ciljala na čim višje.

Katarina Visintin

Na Konservatoriju Tartini v Trstu je 30. marca z odliko, pohvalo in častno omembo končal akademski bienij iz violine

ALEŠ LAVRENČIČ

Iskrene čestike in še nadaljnjih uspehov na izpopolnjevanju v tujini mu želijo

Vsi domači

POGOVOR Matilda Clapiz in Alessia Leopuscech

Ta situacija nas je globoko zaznamovala

Marsikateri najstnik v višješolskih letih sanja o začetku univerzitetne kariere; dvajseta leta so za mlade obdobje prve večje odcepitve od družine, večjo samostojnost iščejo predvsem tisti, ki se odločijo za študij v Sloveniji ali celo v tujini. Generacija, ki je v letošnjem akademskem letu opravila preskok iz dijaških v študentska leta, je vse skupaj doživela na poseben način, saj marsikateri bruc fizično ni še prestopil praga univerzitetnega poslopja. O njunih izkušnjah kot študentki prvega letnika sem se pogovorila z Matildo Clapiz, študentko dentalne medicine v Ljubljani, in Alessio Leopuscech, študentko medicine v Mariboru.

Kako sta sami doživeli preskok z višje srednje šole na univerzo?

M: Glavna razlika med višjo šolo in univerzo je ta, da je prisotnost v prvi obvezna, na univerzi pa ni nikogar, ki te spodbuja, da se redno udeležuješ predavanj in vaj. Edino, kar pripomore k temu, da se vsako jutro zbudiš in greš na predavanja, je samozadoščenje in kvečjemu motivacija sošolcev. Zame je bil največji izziv ta, da si na začetku nisem jasno predstavljala, kaj me čaka na medicinski fakulteti. Ko smo začeli vaje v živo, sem pa imela možnost, da v prvi osebi vidim, s čim se ukvarjam, in šele takrat sem si lahko potrdila, da sem izbrala pravo smer.

A: Razlika med višjo srednjo šolo in univerzo je zame precej velika, ker te višješolski profesor veliko bolj usmerja in kontrolira, kar na dijake deluje tudi motivacijsko in spodbudno. Na univerzi pa si prepuščen samemu sebi in se sam odločiš, ali se boš redno učil ali ne, ker profesorja ne zanima, ali boš na koncu opravil izpit. Osebnost mi je način dela na univerzi

bližji, ker sem sama zelo ambiciozna, ko delam to, kar mi je res všeč. Za tiste, ki se odločijo, da gredo od doma v času študija, pa je to tudi velika življenjska sprememba. Glede na to, da sem bila skavtinja in sem večkrat preživljala čas daleč od družine na taborih in podobno, nisem pričakovala, da mi bo oddaljenost od doma predstavljala problem. Kljub temu, ko sem šla

večkrat pa smo predavanjem sledili z zaprtimi kamerami, tako da nismo imeli sploh občutka, s kom delimo "šolske klopi". Zdaj pa so spet uvedli vse na daljavo zaradi popolnega zaprtja za vsaj deset dni. Do danes se mi ni še zgodilo, da bi se veselila možnosti, da lahko grem v šolo, danes pa komaj čakam, da nas spet pustijo opravljati vaje v živo. Predvsem za nas, ki študiramo medicino in

dijaki še ne vedo, kaj jih čaka. Kako sta se sami priborili skozi prve izpitne mesece?

M: Izpitno obdobje sem preživela v Ljubljani, čeprav so izpite izvajali na daljavo. Doma me je motilo cel kup stvari in zato sem se težko zbrala. Kot za vsakega študenta je bilo prvo izpitno obdobje precej naporno, ker nismo vedeli, kaj nas čaka. Takratne razmere pa seveda niso bile v pomoč. Cele dneve sem preživljala v svoji sobi, privoščila sem si samo vsakodnevni krajši sprehod, med katerim sem se razvedrila in sprostila. Po mesecu dni pa sem komaj čakala, da se bom lahko spet vrnila domov, ker sem med tem imela malo domotožja. K sreči nisem bila sama, saj so bili v Ljubljani tudi sestanovalec in nekdanji sošolec ter dve prijateljici, s katerimi sem se kljub vsemu lahko srečevala.

A: Tudi pri nas so izpiti potekali na daljavo. V bistvu je že pred tem nastala velika zmeda s kolokvijami, ker so vsi profesorji do zadnjega čakali in upali, da jih bodo lahko izvedli v živo. Večkrat so spreminjali datume študijskih obveznosti in nastal je velik nered, ki je še dodatno obremenjeval tudi nas študente. Po prvih kolokvijah in izpiti smo se privadili na tak način dela, naučili smo se, kam je treba postaviti kamero, da bo profesor lahko opazoval, kaj delamo, in podobno. Zdaj me bolj skrbijo morebitni izpiti v živo v naslednjem izpitnem obdobju, ki bodo v bistvu naši prvi univerzitetni izpiti, izvedeni na tradicionalen način.

Pred pojavom virusa sta si brez dvoma predstavljali drugačen začetek študentskih let. Kako mislita, da bo vse to dolgoročno vplivalo na vajino generacijo?

M: Brez dvoma bodo posledice zelo očitne, predvsem v prvih mesecih ponovnega zagona. Danes imamo vsi veliko željo po druženju in preživljanju brezskrbnega časa s prijatelji,

prvič v Maribor, sem se nekoliko prestrašila novega kraja in novega načina življenja. Vsekakor sem se takoj privadila na večjo samostojnost.

Spadata v skupino študentov, ki so imeli tudi letos možnost, da nekaj časa preživijo fizično v učilnicah zaradi številnih ur praktičnih vaj, ki so za vajini študijski smeri bistvenega pomena. Kako sta na vaju vplivali različni izobraževalni metodi?

M: Ko so se ukrepi nekoliko sprostiti, so pri nas omogočili vaje v živo; razdelili so nas v skupine in vsaka skupina je izmenično hodila na vaje v laboratorij. Na tak način smo imeli možnost spoznati svoje sošolce in splesti prijateljske vezi, ki so tudi med študijem zelo dragocene, predvsem zaradi medsebojnega motiviranja. Na daljavo smo se včasih videli preko kamere,

podobne stvari, je pomembno, da vidimo laboratorijske preparate v živo in se iz teh učimo, saj sama slika ne prikazuje vseh detajlov. A: Študenti medicine v Mariboru smo oktobra začeli vaje in predavanja v živo, nato so se razmere poslabšale in pedagoški proces se je preselil v virtualni svet. Začetni dnevi na fakulteti so nam omogočili, da smo se vsaj malo spoznali s sošolci. Februarja smo spet uvedli nujne vaje in kolokvije v živo, predavanja in podobno pa je ostalo vse na daljavo. Imeli smo torej možnost, da v živo vidimo laboratorijske preparate in od tega smo res odnesli veliko več kot preko ekrana. Pričakovali pa smo ponovno zaprtje in študij na daljavo.

Izpitno obdobje povzroča veliko stresa študentom, prvo izpitno obdobje pa je še posebej težko, ker nekdanji

Obvestila

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti Nova Gorica v

sodelovanju s Pokrajinskim arhivom v Novi Gorici vabi na spletno izobraževanje Urejanje in hramba dokumentacije kulturnih društev v četrtek, 8. aprila 2021, ob 18. uri. Namenjeno je predsednikom, tajnikom oz. tistim članom društva, ki skrbijo za dokumentacijo in arhivsko gradivo. Predavala bo Aleksandra Pavšič Milost, arhivistka iz Pokrajinskega muzeja v Novi Gorici. Prijave sprejemajo na spletni prijavnici do srede, 7. aprila 2021.

Čestitke

Na velikonočni ponedeljek, 5.

RADIO SPAZIO
vrata proti vzhodu

(od 9. do 15. aprila 2021)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00.

Spored:

Petek, 9. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.
Sobota, 10. aprila (vodi Ezio

april 2021, smo šli Podveršiči samo v duhu v Emavs, saj smo doma, na sončnem Solkanskem polju, imeli kar dva slavljence. Naša predraga Anton, za vse nas kar Tonče, in Jadran sta praznovala rojstni dan. Da bi zdrava prebrodila ta hudi čas pandemije in da bi jima Bog podelil še veliko zdravja in moči za opravljanje vsakdanjega dela, jima srčno želimo Marica, Cinzia in Aaron, ki z nonotom tako rad prijetno kramlja na domačem kavču in poslušajo zgodbe iz razburljivih vojnih časov, s tatom pa modruje "po moško". Voščilom se z najlepšimi željami za še veliko zdravih in mirnih let pridružujejo sosede in goriški prijatelji.

Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilljskem narečju.
Nedelja, 11. aprila: ponovitev oddaje Okno v Benečijo.
Ponedeljek, 12. aprila: Radio Ve'rite'. Vodi Jo Ilaria Bergnach, Miha Kovic in Jakob Leopoli.
Torek, 13. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem
Sreda, 14. aprila (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Samostan na Kostanjevici. - Izbor melodij.
Četrtek, 15. aprila (v studiu Andrej Bavcon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti obvestila in humor.

zato mislim, da bomo vsi izkoristili priložnost in se malo razbremenili, takoj ko bo to mogoče storiti na varen način. Vem, da je naši generaciji bil izvzet trenutek bolj lahkotnih univerzitetnih let; večkrat otožno poslušam pripovedovanja starejših študentov, katerim je bila še dana možnost uživanja in neomejenega druženja. Sem pa prepričana, da so večje škodo s socialnega vidika utrpeli najstniki, ki jim je bila izvzeta možnost nabiranja prvih samostojnejših izkušenj in uganjanja neumnosti, ki so konec koncev ravno tako

pomembna za oblikovanje osebnosti.
A: Osebnost sem bolj skeptičen človek in raje uživam trenutek, ne da bi se preveč opirala na prihodnost. Zavedam se, da upanje počasi ugaša. Brez dvoma se bom veselila trenutka, ko bo vse to mimo in bo druženje spet dovoljeno, nisem pa prepričana, da se bo to zgodilo v kratkem. Vsekakor mislim, da nas je situacija globoko zaznamovala, in tudi ko bo vsega konec, bomo bolj pozorni na določene stvari, ki so pred enim letom bile čisto nepomembne in neopazne.

Giulia Černic

Sv. Gora, Tiha nedelja, 28. 3. 2004 - Oljčna nedelja, 28. 3. 2021

Tatu Alfredu v spomin ob 17-letnici smrti

Kakšno veselje ob rojstvu otroka in kakšna nepopisna žalost ob smrti drage osebe! Prav dobro se spominjam, da sem kot otrok tebe in mamino spraševala, zakaj je treba umreti. Odgovarjala sta mi, da zato, ker moramo prepustiti prostor novorojenim, drugače bi bilo na svetu preveč ljudi. Sprejela sem odgovor, čeprav ga nisem razumela. S tabo sem živela 39 let, skupaj sva bila sicer bolj malo, ker sva bila oba vprežena v delo, jaz pa še v tri zборе. Najlepše je bilo ob skupnih obedih in na nedeljskih sprehodih. Bil

si super tata, dobrega srca, čeprav redkobeseden, trd kot briška korenina, iz katere si izhajal. Ko si nas, tako rekoč zdrav, nenadoma in nepričakovano zapustil, se je mami in meni sesul svet. Mammo sem takrat pospremila v avto in ji zakrila oči, da ne bi videla, kaj delajo s tabo reševalci, ki so te oživljali. Ko so nama policaji izrazili sožalje, sva razumeli, da te res ni več. Trepotala sem, ko sem te videla mrtvega na tleh. Samo z božjo pomočjo sem lahko vztrajala. Še zdaj imam pred sabo ta strašni prizor. Na kraju, kjer si umrl, še zdaj gori

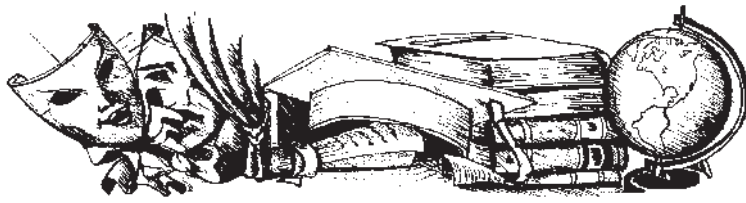
lučka. Sam si se imel za čudaka, a tvoj lep pogreb v velikem tednu – ležal si v krsti, s prizorom zadnje večerje – je pokazal, da so te ljudje imeli radi. Tvoji prijatelji niso mogli verjeti, da te ni več, saj so te še prejšnji dan videli v gostilni. Lepo oblečene slovenske nosače, v belih rokavic, iz Komunale v Kromberku so občudovali Italijani in Furlani, ki česa takega niso bili vajeni. Tvoj prijatelj Aldo je poskrbel, da so bili ob tvoji krsti prijatelji "iz mornarskih let", oblečeni v uniforme z zastavo. Kapetan je imel celo

govor; povedal je, kako si se že kot 16-leten mladenič odpravil na morje in bil na Reki in v Pulju mnogo let. Pa tudi kakšen boksar je bil na tvojem pogrebu, saj si bil sam boksar in boksarski trener. Cerkev je bila polna ljudi, g. Karlo Bolčina je izrekel tolažilne besede, kot le on zna, poleg njega pa še don Silvano Piani in Hilarij Brezigar iz ločniškega doma upokojenec, v katerem sem delala. Vse je ganilo slovensko petje. Veliko rož je obdajalo tvojo krsto. Rože si imel zelo rad, saj si jih tudi gojil na domačem vrtu in bil

vrtnar pri inž. Graziatu. V današnjem pandemijskem času bi vsega tega ne imel. Bil si pobožen, a nisi bil "preveč za Cerkev", čeprav si prejel vse zakramente in bil cerkveno poročen, kljub temu da si bil v komunistični partiji. Mama ti je pomagala, da si postal veren kristjan. Večkrat si hodil na božjo pot na Sv. Višarje in Sv. Goro. Hvaležna sem ti, da si me lepo vzgojil, skrbel zame. Zate sem bila vse. Zadovoljna sem, čeprav moram prenašati vse težave, ki mi jih prinaša dializa. Zelo te pogrešam, zmeraj boš ostal v mojem srcu. Potolažim se

le, ko obiščem tvoj grob in pomislim, da te bom nekoč spet srečala, kot tudi mammo. Samo z vama sem bila res srečna. Na dan tvoje smrti je bila tiha nedelja, letos pa oljčna. Iz vsega srca ti želim, da bi v onstranstvu preživel lepo, blagoslovljeno Veliko noč skupaj z mammo. Adijo tata Alfredo Peč, kot so ti rekli po domače. Počivaj v Božjem miru in naj Svetogorska Kraljica, v objemu katere si zaspal, prosi zate in za mammo!

Za vedno tvoja hčerka Marina, nečakinja Nevenka in tvoj sin Giji

Spet smrt v domačih gledaliških vrstah

Na onstranski oder je odšel Mario Uršič

V razcvetu pomladi je smrt izruvala iz naših gledaliških logov še eno globoko čuteče umetniško srce, ki je svojo ustvarjalnost črpalo iz drage domače kraške zemlje in morja, ki jo obliva. Za zmeraj se je v 82. letu poslovljal režiser Mario Uršič, ki je zapustil viden pečat v Slovenskem stalnem gledališču, v katerem je ustvaril več kot 70 predstav in deloval v času, ko je njegovo igralsko jedro sestavljalo veliko igralcev iz Tržaške. Žalostna vest o njegovi smrti se je razširila 1. aprila. Mario Uršič se je rodil v Trstu 24. decembra 1939. Tu je tudi pustil največ umetniških sledi, saj je bil v tržaškem gledališču dejaven od l. 1969 do l. 2005. Po končani maturi je odšel v Ljubljano in se vpisal na geologijo, a modrica Talija ga je zvabila v svoj krog. Tako je študij nadaljeval na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT). Tu so nanj najbolj vplivali profesorja Vladimir Kralj in Pino Mlakar, pa tudi Bojan Stupica in Mile Korun. Svojo poklicno pot je Uršič začel prav v Slovenskem stalnem gledališču, kjer mu je bil dragocen mentor Jože Babič, pri katerem je bil asistent. L. 1969 je svojo samostojno poklicno pot uvedel z režijo burke domačega avtorja Jake Štoke *Moč uniforme*. Zaradi sočnosti

in pristnosti ter duhovitosti se je predstava trajno vtisnila v spomin gledalcev. Poleg članov ansambla SSG, pri katerih je izstopal nepozabni Silvij Kobal v vlogi *Cvirmca*, ki mu je prinesla Borštnikovo nagrado za igro l. 1970, je v njej igral tudi Boris Cavazza, ki je na Borštnikovem srečanju 1970 prejel nagrado za mladega igralca. Pod Uršičevo režijsko roko je Cavazza v tržaškem gledališču l. 1987 upodobil Kantorja, glavni lik v Cankarjevem *Kralju na Betajnovi*. Za režijo te Cankarjeve drame, ki je poudarjala močno družbeno kritično noto, je Uršič prejel nagrado Borštnikovega srečanja pa tudi nagrado Prešernovega sklada. Le-te je bil deležen še l. 1989 za dramo *Slehnernik* von Hofmannsthal, v kateri je sodeloval tudi Boris Cavazza v vlogi smrti in zanjo prejel nagrado na Borštnikovem srečanju. V predstavi je igrala tudi Miranda Caharija, ki je bila po smrti moža Sergeja Radoviča Uršičeva življenjska sopotnica. Gledalcem, ki smo zvesto spremljali umetniško snovanje Slovenskega stalnega gledališča, bo za zmeraj ostala v svetlem spominu predstava *Tetovirana roža* sodobnega ameriškega dramatika Tennesseeja Williama, v kateri sta pod režijsko taktirko Maria Uršiča spet skupaj nastopila Miranda Caharija in

Boris Cavazza ter ustvarila dva nepozabna, polnokrvna lika. Miranda Caharija je v Uršičevi režiji odigrala tudi naslovno vlogo v *Filumeni Marturano*, *Vdovi Rošlinki* in *Deji Husu*. V prvem desetletju tega

stoletja pa so Mario Uršič, Miranda Caharija in Livij Bogatec sestavljali "magičen" umetniški trio in na Kriškem tednu postavili na oder nekaj res sugestivnih ambientalnih poletnih predstav (npr. *Čarobna noč*, *Zakonske zdrahe*), iz katerih je dihala velika ljubezen do kraškega sveta in njegovih ljudi, ki so bili močno navezani tudi na morje. Te predstave so nas popeljale v tiste nekdanje čase, ko so bili križani še ribiči in so hodili loviti tune. Te Uršičeve predstave so bile pravi mali biserčki tudi zaradi narečne barvitosti, ki jim je dajala še

pristnejši vsebinski naboj. Mario Uršič ni režiral le v domačem mestu. Večkrat je gostoval tudi v osrednjih gledališčih v Sloveniji, npr. v SNG Drami Ljubljana, SNG Drami Maribor, pa tudi v

Tomizzo. Tudi filmska režija mu ni bila tuja. Uspešno je sodeloval s slovenskim Radiem Trst A. Napisal je npr. radijsko igro *Franc in njegovi*. Snov zanjo je izbrskal iz lastnih spominov na nonota, ki je iz Tolmina prišel iskat boljše življenje v Trst. Poleg že omenjenih Borštnikovih in Prešernovih nagrad je bil Uršič l. 2011 med dobitniki prve gledališke nagrade tantadruj, ki so si jo zamislile tri primorske gledališke hiše, SNG Nova Gorica, Slovensko stalno gledališče Trst in Gledališče Koper. Prejel jo je za življenjsko delo. V utemeljitvi je strokovna komisija zapisala, da je Uršič močno prispeval k razpoznavni podobi Slovenskega stalnega gledališča. Označila ga je kot neprecenljivega, ker se je s svojim delom, katero preseva izjemna "senzibilnost, kultiviranost in avtorska izbrusenost", zapisal med najdragocenejše slovenske gledališke umetnike. Zelo zaslužen je tudi za "požlahtnitev podobe gledališkega snovanja na obeh straneh zahodne slovenske meje." V utemeljitvi so zapisali še, da "njegovo prepoznavno estetiko uprizorjanja opredeljujejo 'stiliziranje, modernizacija in mediteranskost', trije režijski prijemi ali pristopi, ki jih je prepletal v oblikovanju

lastnega avtorskega izraza". Sam se je rad spominjal na predstave, že omenjeno *Moč uniforme*, *Chicchignola* (sez. 1984-1985) *Slehnernik* (sez. 1988-89), *Tetovirana roža* (sez. 1989-90) in *Deja Husu* (sez. 2004-2005) ter na monolog, ki ga je napisal za Mirando Caharijo, *Jaz in one, kratka me: ženske* (sez. 2008-2009). O svojih tekstih oz. predstavah, ki jih je zrežiral, je ob prejetju nagrade tantadruj, ki ga je zelo razveselila, dejal, da "sami naslovi ne povedo veliko, z vsakim pa se zgrmejo spomini na medsebojne odnose med študijem, na srečanja z različnimi ljudmi, njihovimi izkušnjami in značaji, ki so lekcije življenja, kulture in medsebojnega sodelovanja. Vsaka gledališka zgodba nosi v sebi neprecenljivo bistvo, ki je tudi to, kar se gledalcem vtisne v spomin." Res se bomo gledalci, ki spremljamo delovanje SSG že kar nekaj desetletij, zmeraj z veseljem spominjali na Uršičeve režije in hvaležni smo mu za vse lepo, ki nam ga je poklonil na svoji poklicni poti. Zdaj je zapustil tostranski oder in odšel na neznani onstranski, kamor sta malo pred njim žal odšla izvrstna kolega Dušan Jovanovič in Marko Sosič. Morda pa vsi trije, vsak s svojevrstno poetiko, že snujejo kaj posebnega v neskončnem vsemirju...

Iva Koršič

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (152)

Dimitri Tabaj

ŠESTI DEL

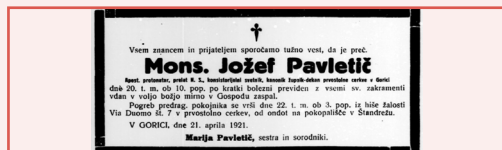
Na pogrebu prof. Franca Vodopivca je bil prisoten tudi dr. Anton Tušar (Gorenja Trebuša, 1839 - Volosko, 1914), pravnik in sodnik, ki je služil v Tolminu (skupno s F. Abramom), Gorici, Trstu, nato pa v letih 1894-1914 kot predsednik (1908 dvorni svetnik) v Rovinju (vir: Pol stoletja društva 'Pravnik' - Dr. Rudolf Sajovic - 1939). Kanonik Pavletič, ki ga prav tako omenja članek Primorskega lista, je bil zelo verjetno Jožef Pavletič (Štandrež, 1847 - Gorica, 1921), duhovnik, služboval je v Štanjelu, Solkanu, Cerovem in Renčah, dokler ni postal šempetrski dekan, kateremu je leta 1906 goriški knez nadškof Frančišek Borgia Sedej (Cerkno, 1854 - Gorica, 1931) izročil kanonikat pri goriški stolni cerkvi ter ga imenoval za svetovalca nadškofijskega konzistorija in za člana goriškega šolskega sveta. Nato je Jožef Pavletič postal župnik stolniške župnije in dekan vse goriške mestne duhovščine. V goriški nadškofiji je imel pomembno vlogo, saj je od Svete Stolice prejel častni naslov apostolskega protonotarja in papeževega hišnega prelata. Bil je tudi predsednik Društva sv. Družine za izseljence in vodil je slovensko duhovsko zvezo. Leta 1913 je postal nadškofijski nadzornik vseh slovenskih in nemških šol v Gorici. Med prvo svetovno vojno se je umaknil s knez nadškofom Sedejem, vodstvom, bogoslovci in knjižnico bogoslovnega semenišča v cistercijanski samostan Stična. Veliko je pomagal primorskim beguncem. Po vojni se je ukvarjal z obnovo porušene stolne cerkve, a strla sta ga smrt brata Gotarda, ki je tudi bil duhovnik, in priključitev našega ozemlja k Italiji z vsemi tragičnimi posledicami, ki so sledile. Počiva z bratom na štandreškem pokopališču. Na spomeniku piše: "Brata po krvi in po poklicu, neutrudljiva delavca v vinogradu Gospodovem čakata tukaj vstajenja in

večnega življenja" (vir: dr. Rudolf Klinec in dr. Damjan Paulin). Na pogrebu Franca Vodopivca je prav tako bil prisoten kanonik Kolavčič: po vsej verjetnosti gre za Janeza (Ivana) Evangelista Kolavčiča (Šempeter pri Gorici, 1842 - Gorica, 1922, pokopan v Solkanu), služboval je v Dornberku, Biljah, Prvačini in Solkanu, postal je apostolski protonotar, od avgusta 1910 kanonik v Gorici. Goriška straža z dne 1. marca 1922 poroča, da je med prvo svetovno vojno vztrajal pod granatami, do samega prihoda Italijanov 8. avgusta 1916: "Nepozabljen ostane vsem takrat navzočim 15. julij 1916, ko je pokojnik praznoval svoj zlati mašniški jubilej med gromenjem topov, obdan od duhovnikov in vernikov junakov, ki so še tedaj vstrajali v mestu".

Šolski nadzornik Pavlin, prav tako prisoten na pogrebu prof. Vodopivca, je bil verjetno Josip (Jožef) Pavlin (Dolenja Vrtojba, 1881 - Branik, 1956). Diplomiral je leta 1906 na Dunaju, kjer je nekaj časa poučeval matematiko in fiziko, medtem ko je kasneje poučeval na goriški gimnaziji, na realki v Pulju in Gorici. Leta 1912 je bil imenovan za okrajnega šolskega nadzornika za slovenske šole v Gorici, v goriškem, gradiščanskem in tržiškem okraju. Po vojni je poučeval matematiko in fiziko na realki v Idriji, kjer je bil tudi imenovan za ravnatelja suplenta. Nato je bil premeščen na učiteljske v Tolminu kor profesor matematike, fizike in kemije, kasneje je pa postal ravnatelj suplent. Nekaj časa je poučeval tudi slovenščino na gimnaziji. Sledilo je obdobje, v katerem je bil večkrat premeščen, in sicer na učiteljske v Zadru, Gorici, Grossetu in Trevisu (vir: Učiteljice v šolskih klopeh - poglavje Učiteljske v Tolminu - prof. Samo Pahor). Za zdaj mi ni še uspelo najti podatkov o mestnem šolskem nadzorniku Zurmanu, ki ga prav tako omenja članek o pogrebu Franca Vodopivca, katerega so - kot rečeno - pokopali v Štandrežu.

Pogreb cesarskega svetnika in c. kr. profesorja Franca Vodopivca je bil v stolni cerkvi v Gorici.

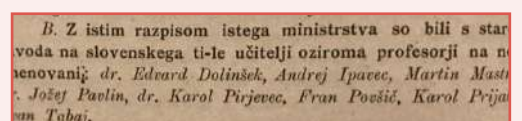
Kanonik Pavletič, ki ga prav tako omenja članek Primorskega lista, je bil zelo verjetno Jožef Pavletič (Štandrež, 1847 - Gorica, 1921), duhovnik, služboval je v Štanjelu, Solkanu, Cerovem in Renčah, dokler ni postal šempetrski dekan, kateremu je leta 1906 goriški knez nadškof Frančišek Borgia Sedej (Cerkno, 1854 - Gorica, 1931) izročil kanonikat pri goriški stolni cerkvi. Goriška straža je 22. aprila 1921 objavila njegovo osmrnico.

Šest let po Vodopivčevem pogrebu se je končala prva svetovna vojna: v Gorici je oblast za kratek čas prevzel Narodni svet, v katerem so delovali tudi nekateri možje, ki so omenjeni v teh člankih.

Na pogrebu Franca Vodopivca je prav tako bil prisoten kanonik Kolavčič: po vsej verjetnosti gre za Janeza (Ivana) Evangelista Kolavčiča (Šempeter pri Gorici, 1842 - Gorica, 1922, pokopan v Solkanu), služboval je v Dornberku, Biljah, Prvačini in Solkanu, postal je apostolski protonotar, od avgusta 1910 kanonik v Gorici. Goriška straža z dne 1. marca 1922 poroča, da je med prvo svetovno vojno vztrajal pod granatami, do samega prihoda Italijanov 8. avgusta 1916: "Nepozabljen ostane vsem takrat navzočim 15. julij 1916, ko je pokojnik praznoval svoj zlati mašniški jubilej med gromenjem topov, obdan od duhovnikov in vernikov junakov, ki so še tedaj vstrajali v mestu".

Šolski nadzornik Pavlin, prav tako prisoten na pogrebu prof. Vodopivca, je bil verjetno Josip (Jožef) Pavlin (Dolenja Vrtojba, 1881 - Branik, 1956). Nanj me veže spomin na prastrica Andreja (Štandrež, 1862-1928) in Ivana Tabaja (Štandrež, 1879-1939), njegova kolega na učiteljske in gimnaziji, ki sta tesno povezana tudi z ostalimi osebnostmi v tem članku. Na sliki prvo izvestje c. kr. slovenske državne gimnazije v Gorici.

58. literarna nagrada Vstajenje za leto 2020

Zaslužen prejemnik je msgr. Marino Qualizza

Komisija literarne nagrade Vstajenje, v sestavi prof. Robert Petaros, prof. Neva Zaghet, prof. Magda Jevnikar, prof. Jadranka Cergol, prof. Adrijan Pahor, novinarka Erika Jazbar in urednik Marij Maver, je v velikem tednu odločila, da letošnjo nagrado vstajenje prejme:

Marino Qualizza za knjigo Benečija naš dom in za življenjsko delo.

Msgr. Marino Qualizza je moralna avtoriteta Beneških Slovencev. Od dijaških let živi v Vidmu, v italijanskem okolju je zelo cenjen teolog, iz njegovih knjig so študirale generacije študentov in duhovnikov. Ko bi drugače

izbral, bi ga pot lahko vodila na zelo visoke položaje, a je ostal vse življenje zavezan svoji zemlji, ki mu je svetinja. Dokler je pandemija to dopuščala, je več kot tri desetletja vsako nedeljo maševal v slovenščini v oddaljeni in zapuščeni vasi Dreka, ob sobotah pod večer pa v Špetru. Rad ponavlja, da so slovenski jezik, identiteta in kultura neločljivo povezani s krščanskimi koreninami in da ga je evangelij naučil, kaj pomeni biti zares svoboden. V knjigi *Benečija naš dom* je objavljen izbor uvodnikov, ki jih je kot odgovorni urednik v zadnjih dveh desetletjih napisal za beneški

petnajstidnevnik Dom. Iz njih izžareva osebnost širokega duhovnega in kulturnega dometa, ki mu preizkušnje niso tuje, ljubezen do domačih ljudi, ki jih vedno in povsod bodri, naj ne izgubijo upanja, z ostro besedo si upa nad politike in tudi cerkvene dostojanstvenike, če je treba braniti teptane pravice Slovencev. Bralec v knjigi na najbolj neposreden način srka "bogato in trpečo dušo" slovenske Benečije. Denar za nagrado je prispevala Zadrúžna kraška banka z Opčin. Podelitev nagrade bo v ponedeljek, 12. aprila, ob 20. uri po spletu.

LJUBLJANA Narodna galerija

Razstava slikarja Fortunata Berganta

V Narodni galeriji je od 11. marca 2021 dalje na ogled razstava, posvečena baročnemu slikarju Fortunatu Bergantu. Pripravili so jo ob 300. obletnici umetnikovega rojstva in 70 let po zadnji pregledni razstavi njegovega slikarstva. Združuje približno 40 Bergantovih del ter del njegovih sopotnikov in umetnikov naslednje generacije. Na ogled bo do 30. maja 2021.

Fortunat Bergant (1721–1769) je poleg Valentina Metzingerja, Franca Jelovška in Antona Cebeja eden glavnih predstavnikov slovenskega baročnega slikarstva. S svojimi deli je močno vplival na umetnostno podobo dežele druge polovice 18. stoletja, v kateri je živel in ustvarjal. Bil je najbolj samosvoji med baročnimi umetniki na Slovenskem. Kot je v predgovoru v katalogu napisala direktorica Narodne galerije Barbara Jaki, je

njegovo specifičnost pred skoraj sto leti poudarila že Zgodovinska razstava slovenskega slikarstva. Tedaj je bil Bergantov opus prepoznan kot značilno slovenski, Rihard Jakopič pa mu je nekaj let pozneje celo podelil status

Jožef Anton Codelli, olje, platno, 100 x 78 cm

"našega človeka" in dodal, da ima "nekaj, kar nam je sorodno". K razstavi so jih sicer poleg jubileja po besedah Barbare Jaki napeljala nova spoznanja in nekaj novo odkritih Bergantovih del. Med njimi so

tri platna, ki so jih v zadnjem času pridobili za Narodno galerijo: izgubljenima in pred leti znova odkritima slikama *Ptičar* in *Prestar* se je pridružil še nedavno pridobljen *Portret p. Gabrijela Schwizna*.

Bergant je razvil povečini zlahka prepoznaven slikarski slog. Značilna obrazna tipika ter zalomljene gube z ostrimi robovi, belo osvetljenimi grebeni in široko površino so nekaj, kar najdemo v vseh njegovih delih, piše na spletni strani galerije. Rodil se je v Mekinjah pri Kamniku. Razstava spremlja njegove začetke in dela, ki so nastajala ob naslonih na lokalno okolje – na Kamnik z okolico ter umetnike, ki so delovali tam in v Ljubljani. Posebej pomembno obdobje v Bergantovem življenju predstavlja čas, ki ga je umetnik preživel v Rimu (1756–1760), kjer je obiskoval šolo risanja aktov – Scuola del Nudo. Za svoji risbi moškega akta je

Bergant leta 1756 in 1758 osvojil prvo nagrado med tečajniki. Po vrnitvi na Kranjsko leta 1760 so začela nastajati številna naročila za sakralne prostore redovnih skupnosti – za klarise, cistercijane, frančiškane, jezuite in kapucine. Njegove upodobitve Marije z detetom posebej materinsko ljubezen in z milino ter nežnostjo nagovarjajo najgloblja čustva občinstva. Z neidealiziranimi podobami čustveno zamaknjenih svetnikov pa se je znal približati čustvom preprostega in bogaboječega baročnega človeka. Obvladovanje psihološke poglobljenosti z modnimi reprezentativnimi postavitvami in s tehnično brezhibno naslikanimi oblačili pa je prepričalo tudi najzahtevnejše kranjske plemiške odličnike, da so pri njem naročali svoje portrete, še piše na spletni strani Narodne galerije.

NOVOSTI PRI GORIŠKI MOHORJEVI DRUŽBI

iz vetra in sanj di vento e di sogni

Erika Fornazaric

Medetnična integracija v lokalnem okolju

Dejan Valentinčič

V samostojnosti je moč

Marjan Drufovka

Združenje dramskih umetnikov Slovenije

Dobitnica letošnje nagrade Duša Počkaj je tudi Ana Facchini

Letošnje nagrade Združenja dramskih umetnikov Slovenije (ZDUS) bi morali podeliti na odprtju 51. Tedna slovenske drame v organizaciji PG Kranj. Organizatorji so morali že lani zaradi epidemije koronavirusa ta pomembni festival odpovedati, letos so ga, v upanju na boljše čase, prestavili na prihodnji november, ko naj bi bile podeljene tudi nagrade.

Komisija ZDUS (Barbara Cerar, Rok Andres, člana, in Branko Jordan, predsednik) je kljub epidemiji zasedala in igralsko nagrado Duša Počkaj (1924–1982), v spomin na to markantno igralko, podelila tudi Ani Facchini, članici igralskega ansambla Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, za izjemne igralske stvaritve v zadnjih dveh letih. V obrazložitvi k nagradi piše med drugim: "Igralka Ana Facchini, članica SNG Nova Gorica, je v svoji bogati karieri in tudi z vlogami v zadnjih dveh letih pokazala izjemen in subtilen čut za

oblikovanje žanrsko raznolikih in poglobljenih odrskih figur, ustvarila je prepričljive in pretanjeno zasnovane kreacije, pa naj gre za poetične pevsko in igralsko zahtevne like, realistične, pravljicne ali nerealistične; komične in dramske. V zadnjih dveh letih je z vlogami v uprizoritvi Evropa, mati mila v režiji Tatjane Peršuh, v uprizoritvi Božična pesem Charlesa Dickensa in Neila Bartletta v režiji Ivane Džilas, Jakobine von Münchhausen v uprizoritvi Baron Münchhausen Grigorija Gorina v režiji Yulie Roschina in Madame Pace v uprizoritvi Šest oseb išče avtorja Luigija Pirandella v režiji Paola Magellija obogatila svojo galerijo dramskih kreacij, vse pa je oblikovala z izjemno pretanjenim čutom za vsestransko odrsko prezenco in izrednim občutkom za povezovanje s celotnim ansablom v uglašen gledališki organizem. Zlasti z magistralno vlogo v uprizoritvi Evropa, mati mila, v kateri posebej srđito in obenem ranjeno Evropo, je dokazala, da sodi med najboljše slovenske gledališke ustvarjalke

srednje generacije, z nespornim talentom, širokim igralskim registrom in izjemno poglobljenim pristopom k oblikovanju figur različnih žanrov in uprizoritvenih poetik." Ostali prejemniki letošnjih nagrad ZDUS so režiserka Ivana Džilas, ki je prejela nagrado Marko Slodnjak tudi za režijo predstave Božična pesem, ki so jo premierno uprizorili v SNG Nova Gorica l. 2019, igralki Nina Valič, prejemnica nagrade Duša Počkaj, in Darja Hlavka Godina, dobitnica nagrade Polde Bibič za življenjsko delo, ter Marko Mlačnik, ki je prejel nagrado Marija Vera za življenjsko delo.

Igralki Ani Facchini, ki jo imamo zelo radi vsi tisti gledalci, ki z veseljem in občudovanjem spremljamo njeno ustvarjalno snovanje v SNG Nova Gorica, iskreno čestitamo in želimo, da bi s svojim igralskim žarom še dolgo razsvetljevala naše duše in jih napolnjevala s tisočeri odenki omamnega umetniškega napoja.

POGOVOR Milan Bufon

Na obmejnih območjih se 'preizkuša' uspešnost evropskih integracijskih politik

Raziskovalno delo, ki bi ga vsak upravitelj, politik, turistični vodnik, načrtovalec in vzgojitelj moral imeti na pisalni mizi. Tako lahko rečemo o knjigi *Ethnos in topos*, ki je sad raziskovalnega truda mednarodno uveljavljenega družbenega geografa, dr. Milana Bufona. Publikacija, ki je izšla na tristostranih straneh pri Slovenski matici in koprskem Znanstveno-raziskovalnem središču (Annales ZRS), nudi celosten vpogled v družbene spremembe in narodnostno podobo slovenskih krajev na Tržaškem od leta 1910 do leta 2015. Ob izidu knjige – ki jo nameravajo, ko bodo razmere to dovoljevale, predstaviti tudi po vaseh, ki jih delo jemlje v pretres – smo avtorju postavili nekaj vprašanj, na katera je prijazno odgovoril.

Začnimo pri podnaslovu.

Kako bi bralcem predstavili raznolike družbene in narodnostne spremembe, ki so jih vasi na Tržaškem doživele v omenjenem obdobju in jih knjiga obravnava?

Tem spremembam smo poskusili slediti preko treh presečnih let oziroma razdobj: stanje v letu 1910 prikazuje klasično ruralno obdobje, ko je bilo največ zaposlenih v kmetijskih dejavnostih, stanje v letu 1965 izraža industrijsko fazo s prevlado delavskih poklicev, stanje v letu 2015 pa tako imenovano poindustrijsko družbo, kjer že nimamo več vidnih razlik med družbeno strukturo mestnega in podeželskega prebivalstva. To vidno zmanjševanje družbene distance med mestom in podeželjem se odslikava tudi v spreminjanju narodnostne strukture tradicionalno slovenskih krajev na Tržaškem. Ti so ostali še v industrijskem

povojnem obdobju skoraj povsem narodnostno homogeni, medtem ko se je po letu 1990 in v novem tisočletju, z izjemo najbolj perifernih krajev, izrazil povečal dotok gospodinjev, na kakšnih 15 % pa je porasel tudi delež mešanih gospodinjev.

Kako ste izbirali vasi na Tržaškem, katerih zgodovino, gospodarstvo, demografsko in nacionalno podobo ste nato vzorno prikazali v knjigi?

Kraje smo izbrali tako, da bi imeli čim bolj reprezentativen vzorec naselivitvene strukture tržaškega podeželja: iz analize smo izključili "mestne" Opčine oziroma vse tiste kraje, kjer je zaradi različnih razlogov delež slovenskega prebivalstva bil manj konsistenten že v prvi polovici dvajsetega stoletja oziroma v prvem povojnem obdobju, predvsem zaradi dotoka begunskega prebivalstva iz Istre, čeprav smo tudi te demografske procese upoštevali in prikazali v splošni analizi posameznih s Slovenci tradicionalno poseljenih občin, za katere smo izdelali tudi oceno deleža in števila Slovencev v vseh treh presečnih letih. Vsekakor pa je glavni poudarek v knjigi namenjen tradicionalno slovenskim krajem na Tržaškem, tako da se bo v njihovi "pripovedi", ki sem jo skušal podati v čim bolj poljudni obliki, lahko prepoznalo tudi lokalno bralstvo.

Koliko časa je trajalo in kako je potekalo raziskovalno delo, rezultat katerega je ta študija?

Raziskovalno delo je potekalo kakšno petletje, v najbolj intenzivni obliki smo terensko delo opravili v letih 2015–2018. To je vključevalo delo v arhivu tržaške občine, kjer smo

kritično pregledali popisne pole oziroma podatke revidiranega popisa iz leta 1910, medtem ko smo stanje za presečni leti 1965 in 2015 pridobili s pomočjo lokalnih informatorjev, ki bi se jim rad na tem mestu še enkrat zahvalil za pomoč in sodelovanje.

V delu pravite, da je naš obmejni prostor eden od "laboratorijev" integracije v Evropi. Ali lahko obrazložite? Kaj to pomeni?

S prostorom Zgornjega Jadrana, enega izmed najbolj zanimivih evropskih "kontaktnih območij", sem se ukvarjal pravzaprav ves čas, posebej z vidika razmerja med političnimi (državnimi), kulturnimi (narodnostnimi) in funkcionalnimi (družbeno-ekonomskimi) prostori. Izdelali smo tudi metodologijo "izmerjanja" stopnje čezmejne soodvisnosti, ki izhaja iz tega kompleksnega razmerja in h kateri bistveno prispevajo prav tu prisotne manjšine. O teh vprašanjih širše razpravljam v knjigah *Meje in obmejne skupnosti na Slovenskem*, ki je izšla leta 2017 v Kopru, in *Lo spazio con/diviso*, ki je izšla leta 2019 v Rimu. Velikokrat se z vidika državnih središč in žal tudi same EU obmejna in narodnostno mešana območja razumejo le kot marginalna, robna območja, manjšine

pa kot nekakšen "relik" preteklih stanj in konfliktov, dejansko pa so ena in druge glavni "motorji" sedanjih (re) integracijskih procesov in torej območja, kjer se gradi naša skupna evropska prihodnost.

Katere so prednosti in slabosti tukajšnjega "laboratorija" integracije?

Morda je prav čas, kakršnega zdaj doživljamo zaradi pandemije in ukrepov za njeno zamejitev, tisti, ki nam še najbolj nazorno nakazuje, česa vsega smo prikrajsani, ko se normalni družbeni akcijski radij, ki pri nas docela enakomerno vključuje tudi čezmejni prostor, zaradi takih ali drugačnih političnih omejitev prekine ali okrne. Isto lahko rečemo za slovensko-italijanske kulturne izmenjave: samo celovito in enakopravno sožitje obeh tu prisotnih zgodovinskih kultur lahko Trstu in njegovemu zaledju povrne njegovo multikulturno tradicijo in s tem njegovo celostno (tudi ekonomsko) privlačnost.

V sklepih besedi knjige pravite, da je prihodnost tržaškega podeželja v "ozavešeni" etnični in družbeni integraciji, ki ne bo privedla do banalnega prenosa mestnih značilnosti in načina življenja na podeželje, temveč bo prispevala k sprejemanju in vrednotenju lokalnih specifik. Razvoj bo ali bi moral kreniti v to smer?

Veliko je znakov, ki vodijo v to smer in so izraz nove, odprte "terciarne" družbe: od ponovne revitalizacije kmetijstva, ki svojo tržno uspešnost povezuje s tradicijo, do ponovnega odkrivanja tradicionalne arhitekture in krajevnega kulturnega izročila, h kateremu sta veliko prispevali Kraška ohcet v Repnu ali

Majenca v Dolini, pa vse do postopne integracije mestnih priseljencev v lokalno družbeno stvarnost, v kateri imata slovenska kultura in slovensko gospodarstvo še vedno vidnejšo vlogo. V tem pogledu bi lahko rekli, da "topos" odločilno pripomore k ohranjanju izvornega "ethnosa".

Ob prebiranju knjige sem se vprašal, kolikšen delež na tržaškem podeželju živečega prebivalstva, vsled velikih družbenih sprememb, katerim smo zadnja desetletja pričala, sooblikuje to "ozaveščeno" etnično in družbeno integracijo, o kateri govorite. Ali morda razpolagate s podatki?

Predvsem je to avtohtono slovensko prebivalstvo, ki vzdržuje lokalno kulturno in gospodarsko stvarnost in še vedno predstavlja večino krajevne prebivalstva. Zelo pomemben dejavnik potencialne demografske rasti pa so tudi narodnostno mešana gospodinjska, v okviru katerih smo empirično ugotovili, da se skoraj dve tretjini njenih članov prepoznava v slovenskem etnično-jezikovnem prostoru. Ta tipologija gospodinjev se bo po naši oceni v prihodnje z integracijo italijansko govorečih priseljencev v lokalno stvarnost še okrepila, poleg tega pa smo v naši raziskavi tudi ugotovili, da so to v vseh obravnavanih krajih po starostni strukturi najmlajša gospodinjska, se pravi tista, ki nekako vzdržujejo slovensko demografsko reprodukcijo oziroma vitalnost, saj na splošno kar četrtno do tretjino slovenskih gospodinjev sestavljajo izključno upokojenci.

V delu ste neke tudi kritični do Slovenije, ki naj bi po

osamosvojitvi ubrala pot samozadostnosti in je torej, na kratko povedano, ne bi pretirano zanimalo to, kar se dogaja čez državno mejo. Kot strokovnjaka za manjšinska vprašanja in obmejne prostore vas sprašujem, kaj bi se na tem področju moralo izboljšati?

Kakor sem že prej poudaril, bi se morale evropske države v večji meri zavedati pomena svojih obmejnih, po večini tudi multikulturnih območij, saj se prav tu vsakodnevno "preizkuša" uspešnost evropskih integracijskih politik oziroma vizij. Skrb za lastni kulturni prostor bi morala biti še posebna prioriteta pri malih državah, kakršna je Slovenija, saj je prav kultura glavni temelj in pravzaprav smisel njene državnosti. Kako je politika skupnega slovenskega kulturnega prostora blagodejno vplivala tudi na gospodarsko rast celotnega obmejne območja, pričča čas po podpisu Osimskih sporazumov, ko je neslučajno slovenska manjšina na Tržaškem skoraj dosegla pozicijo, kakršno si je pridobila ob koncu avstrijskega obdobja. Žal je zaradi ideoloških motivov samostojna Slovenija slovenski zamejski gospodarski in z njim širši družbeno-kulturni potencial prepustila propadu, kot nam to pričča usoda Tržaške banke. Bolj državniško držo je Slovenija znova prevzela komaj v zadnjem času in to dokazala prav z zavzemanjem za vrnitev tržaškega Narodnega doma, tako da bo njegova prihodnja zgodba nedvomno pokazala, kako resno bosta obe državi znali razvijati medkulturni dialog oziroma poskrbeti za nadaljnjo "evropeizacijo" tega v dobršnem delu 20. stoletja konfliktnega mejnega območja.

Matej Caharija

POGOVOR Francesco Peric, košarkarski trener

Kljub delu me trening v telovadnici sploh ne obremenjuje

Francesco Peric je 24-letni fant iz Sesljana, ki svoj prosti čas namenja zlasti košarki. Že v otroških letih je začel igrati košarko in igral je, dokler ni spoznal, da bi rad postal košarkarski trener. S Francescom smo se pogovorili o njegovi košarkarski poti in o današnji situaciji v športu.

Francesco, povej nam kaj o sebi!

Zdaj že več kot tri leta delam z očetom v njegovem uvoznem izvoznem podjetju. V prostem času sem košarkarski trener, rad se družim s prijatelji in hodim na sprehode.

Povej nam o svoji izkušnji s košarko. Kam te je pripeljala?

Košarko sem prvič spoznal v mladih letih pri društvu Sokol v Nabrežini. Tu sem sicer že

prej obiskoval minimotoriko. Potem je bilo treba izbrati ali košarko ali odbojko. Večina prijateljev se je odločila za košarko, tako da sem to storil tudi jaz. Od takrat sem vedno igral, morda samo v eni sezoni ne, ker sem že postal trener. Igral sem pri matičnem društvu Sokol, kasneje sem pristopil k projektu Jadran. V najstniških letih sem igral pri članski ekipi Sokola in kako tekmo tudi s člansko ekipo Jadrana. Zdaj se ukvarjam večinoma s trenerstvom. Vodim ekipo u16 projekta Jadran in sem tudi pomožni trener Andree Mure pri članski ekipi.

Koliko in katere tečaje si moral opraviti, da si lahko začel trenirati?

Doslej sem opravil dva tečaja. Prvi je bil tečaj za usposabljanje za trenerja;

foto Damj@n

opravil sem ga v Trzinu. Tako sem bil lahko uradno na klopi vseh mladinskih prvenstev ter bil pomožni trener pri članskih prvenstvih do C lige.

V Benečiji sem pa opravil tečaj za osnovno stopnjo trenerja. Sledili smo lekcijam teorije

in prakse ter po dveh tednih opravili izpit, ki je bil razdeljen na pisni in praktični del. Odtlej sem lahko "prvi" trener v vseh mladinskih kategorijah in tudi

v članskih ekipah do prvenstva C lige silver.

Kako je bilo, ko si prvič stopil v telovadnico kot "glavni" trener?

Po pravici moram povedati, da sem bil še precej umirjen in pripravljen, ker sem že prej vodil kak trening. Nisem imel večjih težav in sem bil kar sproščen. Če si trener, imaš seveda odgovornost in moraš to tudi dokazati in posredovati. Pomembno je, da prej pripraviš vsak trening, tako da je tričetrt dela že narejenega.

Kakšen pa je odnos z mladimi med treningi? Razumejo, da si ti trener in da te morajo spoštovati, tudi če si samo malce starejši od njih?

Naloga trenerja je seveda tudi

ta. Treba je razložiti igralcem, da te morajo spoštovati, čeprav si le malo starejši od njih. Med treningi in tekmami morajo biti resni in koncentrirani. Izven igrišča in telovadnice pa se odnos lahko spremeni in smo prijatelji. Večkrat sicer med treningom lahko pade koncentracija in se za trenutek pošalimo. Včasih se moram razjeziti in dvigniti glas, v glavnem pa so še precej spoštljivi in se potrudijo.

Kako pa je bilo, ko je prišla pandemija? Koliko vam je odtlej uspelo trenirati?

Lansko leto smo seveda kot vsi bili popolnoma ustavljeni in nismo sploh trenirali do poletja.

/ str. 16
Anastazija Pertot

Ob odhodu v večnost dragega župnika

Spomini na g. Franca Vončino

Ko s spominom poročam v preteklost naše rojanske župnijske skupnosti, se mi velikokrat kot v filmu prikaže slovesnost nove maše g. Franca Vončine, ki jo je daroval 30. junija leta 1963. Za Rojan je bil to nepozaben dogodek. Vsi verniki smo bili ponosni, da bo pel novo mašo fant, ki se je rodil v Rojanu, tu obiskoval osnovno in srednjo šolo in tudi nekaj časa pel v našem zboru. Poznali smo njegove starše, ker so stanovali nedaleč od nekdanjega Marijinega doma. Mama je bila gospodinja, oče pa dober mizar, ki je tudi izdelal oder za naš novi dom. Pokojni g. Zorko, ki je bil g. Vončini v času njegove priprave na duhovniški poklic svetovalec in nekak "duhovni oče", je bil za to priložnost duša organizacije, vedno pa so mu stale ob strani neutrudne Marijine družbenice. Prav te so me nekaj časa pred dogodkom vprašale, ali bi lahko na dan nove maše izročila g. Vončini mašni križ in mu recitala priložnostno pesem, ker je pač ustaljena navada, da v belo oblečena mladenka izroči novomašniku križ na cerkvenem pragu, predno vstopi v cerkev. Tako sem dobila v roke listič s trikitično pesmijo, ki jo še danes znam

Marijinem domu, kjer so v dvorani uredili mize z belimi prtji in pripravili kosilo za ugledne goste. V popoldanskih urah je bila še slovesnost z govorniki in priložnostno prireditvijo. Druga velika slovesnost na čast g. Vončine, ki se je zelo rada spominjam in ki smo

Vremec povedala, da je pri njih na Opčinah vedno kaj popravil, ko se je pokvarilo, na primer luč, zvok ali katerakoli tehnična aparatura. S svojim izrednim zanimanjem za tehniko je takoj priskočil na pomoč, tako da so mu nadedi duhovito ime "luci e suoni". Vzdušje je bilo enkratno in

Škof Ravignani in g. Vončina 75-letnik

jo prav tako praznovali v Marijinem domu, je bila ob njegovi 50-letnici mašništva. Tudi tu sem slavljencu znova prebrala novomašno pesem in prepričana sem, da je podoživljal trenutke tistega

nepozabno. G. Vončina je nastopil službo v Rojanu takoj po smrti g. Stanka Zorka leta 2003. Istega leta smo že v mesecu juniju ustanovili in uradno registrirali društvo Rojanski Marijin dom. Tudi g. Vončina je postal odbornik kot duhovni vodja, zato je bil vedno na naših sejah. Ko smo programirali kulturne prireditve, je bil bolj molčeč in je večinoma samo poslušal. Zanimalo ga je predvsem versko delovanje. Ko smo govorili o tem, je imel seveda glavno besedo, večkrat pa se je med debato prav razvnel, čeprav je bil mirnega značaja. Žalosten je bil namreč, ker ni bilo v cerkvi otrok in mladine, ker starši ne vzgajajo otrok v verskem duhu, ker ni imel krstov in obhajil. Soočanje s to realnostjo ga je bolelo, kot ga je tudi bolelo, da ni duhovnikov. Kadarkoli smo govorili o verskih zadevah, je prešel na pogovor o duhovnikih in njihovi preobremenjenosti. Kot dušni pastir je bil vedno na razpolago. Nikoli ni manjkal pri cerkvenih in kulturnih dogodkih, rad je prihajal na naše prireditve in kulturne večere, pri zakuski se je rad pogovarjal, bil je preprost v komuniciranju in v družbi prijeten, kar so ljudje zelo cenili. Ob sredah

Msgr. Vončina kot novomašnik s starši

na pamet. Kaj je ne bi, saj mi je mama stalno dopovedovala, da me je doletela velika čast in da se jo moram naučiti kot očenaš. Spominjam se, kako sem jo vsak dan ponavljala. A vse je šlo prav. Iz župnišča do cerkve se je vila procesija z novomašnikom v prvi vrsti, za njim pa duhovniki in verniki, ki so se množično udeležili bogoslužja v cerkvi, popoldne pa velike slovesnosti v

dne. Bil je vidno zadovoljen, ko je poslušal govor naše pevke Marije Trobec, ko smo mu rojanski pevci zapeli, ko mu je gospa Poljšak v imenu Barkovljanov nazdravila v pesniški obliki in sta mu čestitala tudi predstavnik openske in mačkoljanske župnijske skupnosti, pa še g. Jakomin v imenu duhovske zveze. Spominjam se, kako smo se nasmejali, ko je Berta

je z veseljem prisostvoval našim tedenskim pevskim vajam in se potem vedno zadržal v naši družbi, ko smo se o marsičem pogovarjali in je on tu pa tam natrosil kako anekdoto. Lepo je bilo, ko smo mu za vsak njegov rojstni dan pripravili posebno zakusko in se je ob teh praznovanjih kar nekajkrat pojavil pri vratih škof Evgen Ravignani. Gdč. Elda, ki je bila takrat njegova pomočnica, ga je namreč vsakič obvestila o praznovanju in prišel je voščiti svojemu velikemu prijatelju. Zelo lepe spomine imam na romanja, ki jih je vsako leto odlično organiziral. V avtobusu je bil vedno dobre volje in prijeten, vedno je rad kaj povedal v idrijskem narečju, pa še kakšno šalo in dovtip. Proti pričakovanju se je ob takih priložnostih zelo sprostil. Bil je nasmejan, vodil je šoferja, če je bil kdaj na kakem križišču v zadregi, in intoniral pesmi. Tu pa tam smo tudi molili, predvsem zjutraj, ko je avtobus odpeljal in smo šli na pot. Po smrti g. Zorka smo vsako leto brez izjeme v aprilu, mesecu njegove smrti, obiskali njegov grob v Leskovcu pri Krškem, kjer so nas domači župnik in Zorkove sorodnice vedno sprejeli z izredno gostoljubnostjo. Po obisku groba in sv. maši pa romanja ni bilo konec, ampak smo si vsakič ogledali kak zanimiv kraj. Nepozabni spomini. Med boleznijo sem ga večkrat vprašala, kako se počuti, če kaj potrebuje, a o tem ni rad govoril. Takrat je skomignil z rameni in rekel le: "Ni dobro, ne, a bo že ..." Ni se pritoževal in tudi ni želel, da bi mu kdo iz naše skupnosti med boleznijo pomagal. Zadovoljen je bil le s pomočjo našega župnika Andree Mosce, ki mu je čisto vse preskrbel in mu zato dolgujemo veliko hvaležnost. Gospoda Vončino bom ohranila v spominu kot dobrega, zvestega božjega služabnika, ki se je razdal za svoje občestvo. Verniki so posebno cenili njegove pridige, ki so bile vsem dosegljive, radi pa so ga imeli predvsem zaradi dobrosrčnosti, preprostosti in razpoložljivosti. Bog naj mu stotero poplača za to, kar je kot božji pastir naredil za naše duhovno življenje in sploh za vse njegovo delovanje "Bogu v čast in nam v veselje", kot je sam rad ponavljal.

Dorica Žagar

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami daruje Mira Kermec 20 €.

V spomin na sestro Danielo daruje Giorgina Piščanc 50 € za Društvo Rojanski Marijin dom in 50 € za glasilo Med nami.

Misijonski krožek Rojan je prejel: Za misijone: N. N. 20,00 €, Franc Saksida – znamke 20,00 €, Tsonaki Tereza – Grčija 20,00 €, N. N. v spomin na msgr. Franca Vončine 50,00 €. Za s. Agato Kociper – Brazilija: N. N. 10,00 €.

Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO

IBAN: IT22 L089 2802 2010
2000 0086 948
Codice Bic: CCTSIT2TXXX
Misijonski krožek Rojan
ul. Cordaroli 29
34135 Trst

Marijina družba Marije
milostljive

žaluje za svojim voditeljem

† FRANCEM
VONČINO

Naj uživa veselje pri Bogu

† Za msgr. FRANCEM VONČINO

žalujejo

Področni svet za mesto Trst in Milje

Šolske sestre

poslušalci radijske nedeljske maše

in vsi slovenski verniki tržaške škofije

Za dobrim dušnim pastirjem

† g. FRANCEM VONČINO

žalujejo in svojcem izrekajo iskreno sožalje

ROJANSKA ŽUPNIJSKA SKUPNOST,
DRUŠTVO ROJANSKI MARIJIN DOM
in ROJANSKI CERKVENI PEVSKI ZBOR

Po dolgoletnem delovanju v božjem vinogradu je Gospod sprejel
v svoj objem

† msgr. FRANCA VONČINO

Za vso duhovno in prijateljsko bližino se ga s hvaležnostjo
spominjamo

Zveza cerkvenih pevskih zborov Trst

S I. STRANI

V večnost je odšel približljivi msgr. Franc Vončina

Svoje pastirsko delovanje je nadaljeval najprej na Opčinah, kjer je bil kaplan pri g. Viliju Žerjalu; po odhodu g. Stanka Janežiča v Maribor je prevzel župnijo Mačkolje, kjer je ostal več časa. Ko so v Trstu ustanovili Slovensko pastoralno središče in ga je vodil g. Marij Gerdol, je postopoma prevzel župnijo Boljunec, dokler ga ni škof po smrti g. Stanka Zorka premestil v domači okraj, v Rojan, kjer je bil dušni pastir do letos, ko se je moral v začetku leta zaradi težav z zdravjem odpovedati župniji. Ves ta čas je skrbel tudi za vernike v Barkovljah. Msgr. Vončina je bil tudi vikar za slovenske vernike. Izbral ga je že škof Lorenzo Bellomi, in sicer po papeževem obisku v Trstu ter po odpovedi msgr. Lojzeta Škerla. Ko je prišel v Trst škof Ravignani, ga je v tej službi tudi potrdil.

Dolgo vrsto let je msgr. Franc Vončina vodil jutranjo sv. mašo v rojanski cerkvi, ki jo je vsako nedeljo predvajal slovenski program Radia Trst A. Zlasti v času pandemije je bila ta sveta maša v posebno uteho vsem vernim ljudem v naši deželi. S svojimi homilijami je msgr. Vončina zmeraj vplival upanje v Božjo previdnost, ki nam bo pomagala izkoptati se iz teh hudih razmer. Predvsem tržaški verniki so Bogu hvaležni, da so imeli med sabo msgr. Vončino, ki je predano služil Bogu in vernemu občestvu.

Za vse dobro, ki nam ga je nakonil, naj mu Bog bogato poplača in naj mu da uživati večni mir in pokoj.

Naj mu Večna Luč sveti v nebeški slavi!

Slovenski duhovniki na Tržaškem sporočamo žalostno vest,
da je Gospodar življenja k sebi poklical kanonika in msgr.

† FRANCIA VONČINO,

ki je več kot 50 let deloval med slovenskimi verniki na Tržaškem.

Pogreb bo v petek, 9. aprila, ob 11.30 v rojanski cerkvi,
pokop na pokopališču v Mačkoljah.

USTANOVA MARIJANIŠČE

se svojemu dolgoletnemu predsedniku

kanoniku in msgr.

† FRANCU VONČINI

za vsa leta vodenja in iskrenega zaupanja zahvaljuje in mu želi,
da v božjem objemu okuša Ljubezen svojega Stvarnika.

Spletna predstava Beneškega gledališča

Nesebično razdajanje ženske v vlogi žene in matere

Beneško gledališče, ki vztrajno in požrtvovalno že veliko desetletij širi slovensko kulturo na predolgo teptani slovenski zemlji v prelepih Nadiških in drugih dolinah ter z ljubeznijo ohranja sočnost domačega narečja, vsako leto za mednarodni dan žena pripravlja predstavo, v središču katere je seveda ženska z vsemi svojimi vlogami, ki jih ima v družbi. Tudi letos se, kljub vse prej kot rožnati zdravstveni situaciji, ni hotelo odpovedati temu svojemu dragocenemu poslanstvu. Ker se ni moglo v živo srečati s svojimi zvestimi gledalci, se je zateklo v virtualni svet. Tako je 8. marca 2021 ponudilo v pogled vsebinsko zelo pomenljivo predstavo *Vse, kar moremo narost...*

V režijski zasnovi Elisabette Gustini so igralko in igralko uprizorili zelo povedno dramsko besedilo, ki ga je v barvitost beneškega narečja iz italijanščine prestavila vsem ljubiteljem gledališča iz naših logov zelo dobro poznana, zagnana dejavna Marina Cernetig. Tudi sama nas je velikokrat razveselila s plastičnimi interpretacijami posrečeno ji dodeljenih likov. Oblečene v kostume rdeče

barve, barve ljubezni, so igralko Anita Tomasetig, Erika Balus, Federica Bergnach, Graziella Tomasetig, Emanuela Cicigoi, ob domiselno izbranem scenskem ozadju, ki je priklicalo v spomin muzejsko

sobo z boginjami plodnosti, prepričljivo upodobile protagonistke, žene in matere, ki razpredajo vsaka svojo bolj ali manj grenko življenjsko zgodbo. Vsem je skupna nikoli poplačana skrb za družino. Nesebično žrtvovanje žensk za otroke in može javnost večkrat popolnoma spregleda in ga sploh ne dovolj ovrednoti. Ženska namreč večkrat zakoplje svoje načrte in sanje o poklicni uveljavitvi, ki jih je kovala kot mlado dekle, če jo v to silijo družinske razmere. Kot mati in žena opravlja neštete "poklice",

ki se zdijo samoumevni, a izčrpavajo vse njene moči. Včasih se je zdi, kot da je zaprta med štirimi stenami "domače" ječe, in se zato sprašuje, ali je kaj slabega storila. Tudi ko izžeta obstane na obrobju življenjske poti, ne

načenja in podpira celotno vsebino. Režiserki Gustinijevi je s premišljenim režijskim pristopom uspelo razgibati sicer statično predstavo, pri kateri ni dogajanja; v njej vrejo le misli žensk in mater, ki so vse naredile in delajo iz ljubezni do družine. Rekvizit, ki že spada v zgodovino, leseni ročni mlinček za mletje kave, ki smo ga včasih vsi imeli doma in z njim mleli navadno na domačem štedilniku praženo kavo, nas je popeljal v nekdanje čase, ko je imela ženska res največ besede le v kuhinji.

Predstavo, ki nam ponuja v razmislek marsikaj o v družbi neizpeti ženski figuri, smo si lahko ogledali v soboto, 20. marca, na deželnem slovenskem programu Rai 3bis po poročilih. Predstava, pri kateri so sodelovali Davide Tomasetig (izvirna glasba), Enrico Qualizza (video realizacija in montaža), Matteo Dainese (mixing audio) in Katja Canalaz (spletna promocija), je res vredna ogleda in razmisleka, ki jo ponuja njen kleni sporočilni poudarek. Upati je, da jo bo Beneško gledališče čim prej lahko uprizorilo tudi v živo.

Iva Koršič

Skavtski spletni križev pot 2021 Vsak od nas nosi svoj križ

Nositi križ danes. To je bil naslov križevega pota, ki ga je letos ponovno po spletu s skupnimi močmi organizirala celotna Slovenska zamejska skavtska organizacija (SZSO). Na veliki petek se ponavadi skavti zberejo na Tabru, kjer s križevim potom podoživijo Jezusovo trpljenje. Tudi letos pa to ni bilo mogoče zaradi epidemične situacije, zato

so se ponovno znašli in ga organizirali virtualno. Z razliko od lani je letošnji križev pot potekal v živo: klanovci so se zbrali na spletni aplikaciji Zoom, ostali pa so lahko dogajanje sledili preko Youtuba. Tudi letos so ponovno združili moči klani vseh treh stegov: Trst, Gorica in Kraški klan. Uvodoma je v imenu tropa križev pot vse navzoče pozdravil Saša Marsetti. Da bi si pričarali pravo skavtsko vzdušje, so bili skavti povabljeni, da se oblečejo v popoln skavtski kroj, se usedejo na tla, ugasnejo luči in križevemu potu sledijo ob soju sveče, iz lesa in vrvi pa so si izdelali lesen križ.

Klanovci so se za letošnji križev pot, kot že sama tema pove, spraševali, kaj pomeni nositi križ danes. Vsaka skupina je pripravila eno postajo križevega pota in jo aktualizirala za današnji čas. Med drugim so razmišljali o tem, kako je bilo težko Mariji, ki je vedela, da gre njen sin v smrt, vendar ni mogla narediti nič glede tega. Razmišljali so, koliko si je lažje pomagati, kot pa da vsak sam nosi svoj križ, kot je Simon iz Cirene pomagal Jezusu. Ugotavljali so, da je pomembno, kolikokrat se pobremo, potem ko pademo. Klanovci so se zelo potrudili, saj je vsaka skupina postajo križevega pota obogatila na svoj način: eni z risbami, drugi s prizorčkom ali petjem. Ob koncu so dejali, da Jezus ni zbežal od naloge, ki mu je bila zaupana, ampak je sprejel križ in trpel, umrl pa je za vse nas, tudi za naše prijatelje. Prav tako so skavti omenili tudi pandemijo in se spomnili na vse, ki so izgubili bitko s koronavirusno boleznijo, in na njihove svojce, ki jim niso mogli stati ob strani v zadnjih trenutkih. Vsak je na listek zapisal spodbudo za umirajoče in njihove družine ter listek sežgal na sveči. Skavtski križev pot se je poleg molitve in razmišljanja klanovcev prepletal s pesmimi. Posnetek pa je še vedno na voljo na Youtube kanalu SZSO splet.

UP

Občni zbor Karitas v Koprski škofiji Tri svete mize

V soboto, 20. marca 2021, je bil občni zbor Škofijske karitas Koper v virtualni izvedbi. Uvodno bogoslužje je daroval generalni vikar gospod Slavko. Z močno besedo nas je nagovoril tudi škof Jurij Bizjak. V sliki in besedi sta poročila za leto 2021 predstavili Tatjana in Marjana, po Zoomu so se oglasile tudi voditeljice OK, DK in odgovorni v Centrih karitas, ki so predstavili način dela v času koronavirusa. Program dela za 2021 je predstavila ravnateljica Jožica Ličen. Sledil je motivacijski del, kjer so sestre Kobal zapele in skupaj z gospodom Slavkom razmišljale o dobrodelnosti mladih. Ob lanskem občnem zboru smo za sklep napisali, da je prišla med nas preizkušnja, ki jo sami, brez Boga, ne bomo zmogli. In šele letos vidimo, da se te besede v polnosti uresničujejo. Vendar, ljubezen je dobrotljiva in iznajdljiva, zato smo v času teh preizkušenj poizkušali biti še naprej dobrotljivi in iznajdljivi. Zbornik 2021, ki je bil na občnem zboru Škofijske karitas Koper obravnavan in sprejet kar na 122 straneh predstavlja splošne in specifične programe, ki so bili namenjeni ljudem v stiski.

Mreža karitas: V času od svoje ustanovitve se je ŠK razvila v mrežo 97 župnijskih karitas, ki se povezujejo v 3 Območne (Tolminska, Goriška, Istrska) in 5 Dekanijskih karitas (Idrija-Cerkno, Postojnska, Kraška, Ilirskobistriška in Vipavska).

Koronavirus in spoštovanje ukrepov: V ŠK se je to odražalo v vsej polnosti. Na eni strani je bilo spoštovanje ukrepov, na drugi strani pa dodatne stiske družin, otrok, posameznikov. Veliko dela in komunikacije se je preselilo na splet, vendar materialna pomoč je tekla

Organizirano in z urnikom deluje 13 Centrov karitas. V celotni mreži je v letu 2020 delovalo 1926 prostovoljcev, dva zaposlena preko javnih del in 8 zaposlenih strokovnih sodelavk in 1 sodelavec, ki izvajajo različne dejavnosti na območju Koprške škofije, ki jo pokriva ŠK. Zgovoren je podatek, da so prostovoljci v lanskem letu opravili 88.210 ur prostovoljnega dela.

v živo skozi vse leto. Po terenu je steklo sodelovanje z občinami, Civilno zaščito, šolami, domovi za ostarele, zdravstvenimi domovi, kakor tudi preko Slovenske karitas na nacionalnem nivoju. Med našimi prostovoljci je veliko takih, za katere so sleherni dan govorili, da spadajo v rizično skupino, in jim odsvetovali javno delovanje. Toda "korajža velja" je veljalo

za skoraj vse. Zaupanje v božjo pomoč, pa maska, razkužilo in varnostna razdalja niso ljudi v stiski pustili na cedilu. Poročila in tabele lahko delaš na daljavo, toda hrano, higienski material in šolske potrebščine je potrebno dati v živo. Velik Boglonaj vsem. Nekaj podatkov iz zbornika: **Materialna pomoč družinam in posameznikom** se izvaja v Centrih karitas: Bovec, Tolmin, Nova Gorica, Grgar, Idrija, Ajdovščina, Postojna, Pivka, Ilirska Bistrica, Sežana, Koper, Portorož in Izola. Pomoč v hrani je prejelo 1.486 družin in 824 posameznikov; pripravljenih je bilo 15.309 paketov. Skupna teža razdeljene hrane je bila 320 ton. Z družinami in posamezniki je bilo opravljenih 9.992 pogovorov in laičnih svetovanj in 1708 individualnih svetovanj. V celotni mreži Karitas je prejelo finančno pomoč 341 družin in posameznikov. Poleg hrane je v Centrih karitas prejelo oblačila, obutev in druge osebne predmete več kot 2.000 družin in posameznikov. **Pomoč otrokom:** 1.343 šolarjev je prejelo pomoč pri nakupu šolskih potrebščin. Dodano vrednost k pomoči

predstavlja še Posvojitev na razdaljo, v katero je vključenih 114 otrok. **Pomoč ostarelim, bolnim, osamljenim** se je v glavnem dogajala na ŽK in je po zbranih podatkih dosegla 6.468 starejših in bolnih. Program **Popoldan na cesti** se izvaja na 10 lokacijah – vključenih je bilo 251 otrok in 80 prostovoljcev – Mlada karitas. Sem lahko štejemo tudi podporo otrokom in staršem v Centru Bogdana Žorža, pri Letovanju in Šola za starše. **Pomoč brezdomcem na dveh lokacijah;** dnevni sklop pomoči v Bertokih, kjer je 694 oseb prejelo pomoč ter namestitev v Hiši Malorca v Ajdovščini, kjer je povprečno nastanjenih 10 brezdomcev. **Tri svete mize (škof dr. Jurij Bizjak):** Običajno je rečeno, da imamo v cerkvi dve mizi: mizo Božje besede in mizo Evharistije. Ker pa se pri najsvetejši daritvi uresničujejo vse tri dejavnosti Cerkve, to je oznanjevanje in bogoslužje in dobrodelnost, ne bi smelo biti narobe, če bi navedenima dvema mizama oznanjevanja in bogoslužja dodali še tretjo, to je mizo dobrodelnosti v podobi nabiralnika. Imamo namreč dva vrstna reda

treh omenjenih cerkvenih dejavnosti, to je pastoralni in teološki vrstni red: v teološkem vrstnem redu je najbolj imenitna dejavnost seveda bogoslužje, v pastoralnem vrstnem redu pa je najbolj imenitna dejavnost vsekakor dobrodelnost, ker je tudi bogoslužje usmerjeno vanjo in se opravlja tudi zaradi dobrodelnosti. **Pet ječmenovih hlebov in dve ribi na karitativni mizi (ravnateljica Jožica Marija Ličen):** Gospod škof Jurij nas tako izvorno nagovarja, da nam ne preostane drugega, kot da na tretjo sveto mizo dobrodelnosti, v simboličnem pomenu, postavimo pet ječmenovih hlebov in dve ribi ter verjamemo, da jih Gospod pomnoži in blagoslovi. Tudi v tem zborniku, kjer je v človeški pisavi zapisano, da je Gospod velikodušno pomnožil vse, kar smo prejeli, in nam zaupal, da razdelimo množico pomoči potrebnih. Še več, okrog te mize je Gospod zbral nas, drage sodelavke in sodelavci Karitas, da kot ena družina darujemo svoj čas in pred ljudmi svetimo kakor luč, da se vidijo naša dobra dela in tudi zato slavijo Očeta, ki je v nebesih. **Bog lonaj vsem in vsakemu posebej!**

Koronavirus ima tudi na Slovenskem še zmeraj zadnjo besedo

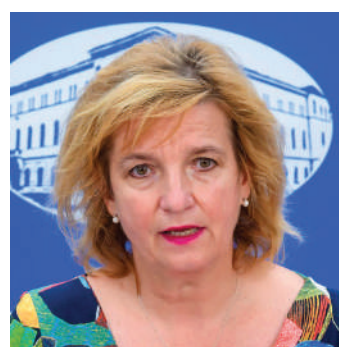
V Sloveniji zaradi pandemije začasno ustavljen del javnega življenja!

V Sloveniji je politični vrh z državnim poglavarjem Borutom Pahorjem in premierjem Janezom Janšo na čelu v celoti sprejel predlog vladne svetovalne skupine za covid-19 za uvedbo strogih omejitvenih ukrepov, s katerimi bi zajezili nadaljnje širjenje koronavirusa. Ukrepi so bili uvedeni 1. aprila in bodo trajali do nedelje, 11. aprila. Med drugim so zaprte šole, nekatere trgovine, kulturne ustanove, verski objekti, gibanje ljudi pa je dovoljeno samo na širšem območju prebivanja. Strogi omejitveni ukrepi bodo morda zmanjšali število okužb s covidom-19 in tudi z novimi različicami virusov, ki so se pojavili v tujini in se širijo tudi v Slovenijo. Nasploh pa je boj proti virusom zelo težavno in zapleteno opravilo, saj je uspeh v veliki meri odvisen od odziva in ravnanja prebivalstva. V Sloveniji se hitro širi tako imenovani tretji val epidemije koronavirusa. Ljudje naj bi vztrajali pri vzdrževanju medsebojne razdalje, se ne zbirali v skupine, prezračevali prostore ter si redno in večkrat umivali in razkuževali roke. Pomenljivo je, da je predsednik države Borut Pahor večkrat pozval (in tudi prosil) Slovence in druge državljane, naj s svojim ravnanjem in siceršnjim odnosom do kronavirusa

pomagajo pri zatiranju okužb in vzpostavljanju pogojev za vrnitev k normalnim razmeram življenja. Pri tem Borut Pahor in drugi odločevalci upoštevajo in razumejo odpor in naveličnost skupin slovenskih prebivalcev zaradi življenja v zdajšnjih nenormalnih, skoraj izrednih razmerah. Vodja vladne svetovalne skupine za covid-19 dr. Mateja Logar opozarja, "da po analizah le od 60 do 80 odstotkov ljudi sprejema in upošteva ukrepe. Ne zanima jih, da virusa (ali virusov, predvsem angleške različice, ki se najbolj nevarno širi in naj bi bila skoraj neobvladljiva) prav nič ne zanima, kako skregani smo v Sloveniji. Kako ne maramo politike in vlade." Predsednik vlade Janez Janša je obžaloval, da se del opozicije posveta o ustavitvi dela javnega življenja na Brdu pri Kranju ni udeležil. "Ne vem, kako bi se dalo drugače pogovarjati, kot da sediš skupaj." Na televizijski postaji Nova24TV so prikazali pismo, ki ga je predsednica stranke Socialni demokrati Tanja Fajon pred posvetom poslala Borutu Pahorju. V njem je zahtevala, da predsednik države in vlada pred posvetom sprejmeta njena stališča glede razmer v državi in sprejmeta tudi ukrepe, ki jih ona predlaga.

Njeno izsiljevanje seveda ni bilo sprejeto, Tanja Fajon pa se posveta na Brdu ni udeležila. Ni bilo tudi predstavnikov drugih strank leve opozicije. Pri ocenjevanju stanja in razmer v slovenski družbi in državi je moč soglašati s tistimi politikami in odločevalci, ki zatrjujejo, "da bi Sloveniji najbolj koristila skupni boj in enotnost v prizadevanjih za zdravje in življenje prebivalstva ter politična trdnost sistema, takega, kot ga zahteva parlamentarna demokracija. Toda, žal, v družbi, državi in politiki prevladujejo predsodki, nestrpnost in še najbolj sovraštvo. Navajamo nekaj prikazov takega stanja. Časnikarka in književnica Alenka Puhar je v časniku Delo 23. marca objavila prispevek oziroma komentar z naslovom Ana v klasju. Piše: "Za slovenske strahove, zgroženosti in teatralno bitje zvonov je gotovo značilno opozarjanje, da smo tik pred fašistično ali nacistično diktaturo. No, mogoče smo že v njej. Skoraj vse leto so petkovi demonstranti polnili ulice z gesli 'Smrt fašizmu' in 'Smrt janšizmu' (ter 'Ubi Janšo'), navdahnjeni pri očetih in dedih, ki so se uprli okupatorju in začeli obračun z razrednimi sovražniki. Ampak zadeve so baje resne, kaj resne, strahotne, desnica se silovito

krepi, demonizira partizansko gibanje in ob tem mimogrede iz učnih načrtov izbrše še Ano Frank. Da bi bila zadeva jasna tudi slabopisnim, se v televizijskih oddajah zgražanje nad usodo nesrečne Ane pred osemdesetimi leti podloži s posnetki sodobnih petkovih

Dr. Bojana Beović

protestov in policistov, ki jih razganjajo. Ampak, koga briga. Točnost podatkov in izbira ustreznih izrazov? Za božjo voljo, kje pa živite!" Murskosoboški škof dr. Peter Štumpf, ki zaradi svojskega načina pogovarjanja in delovanja gre, kot sam pravi, nekaterim na živce, je odločen in neposreden, ko poudarja, "da se borimo za preživetje, kristjani pa tudi za svojo vero. Medijski pritiski na kogarkoli, tudi na druge javne osebnosti, ne samo na škofo, so zmeraj nekakšna 'vojna z živci', s katero hočejo onemogočiti, povsem oslabiti in na koncu psihično streti napadenega.

Naročniki so 'skriti in neznani' – vendar tako mogočni in močni, da so v bistvu skoraj povsem javni. Tudi mene imajo nekateri močno pod nadzorom in občasno v medijih špekulirajo o moji odstavitvi ali vsaj prestavitvi v kako drugo škofijo. Na Facebooku sem imel precej podpore, pa tudi napadov in groženj. Napadali so me ljudje iz vrst lokalne politike, nekateri od teh so bili nekoč z menoj tudi pri birmanskem kosilu, pa ljudje iz poklicnega športa, celo kakšen prejemnik olimpijske medalje, pa tudi pristaši satanističnega kulta." Predsednica Zdravniške zbornice Slovenije in prejšnja vodja strokovne skupine za covid-19 prof. dr. Bojana Beović pravi, "da bo stvar prihodnjih raziskav, zakaj v Sloveniji nismo dosegli družbenega dogovora, da je treba covid-19 obvladati. To ni bilo dobro. Trenutno ni veliko težav s tistimi, ki so proti cepljenju, ker je cepiv malo in ljudje komaj čakajo nanje. Cepljenje pa je največji zaviralec, da se virus ne bi več širil po državi." Vladimir Smrtnik iz znane in politično dejavne družine Smrtnik na avstrijskem Koroškem pa je za tednik Demokracija dejal, "da ne pozna države v Evropi, kjer bi vlada doživljala

več nasprotovanja iz vrst medijske krajine, kot je to v Sloveniji. Tudi ne poznam levo usmerjenega novinarja, ki bi zaradi svojega dela bil pretepen ali sicer ogrožen. Smo pa v Sloveniji že imeli novinarja, ki so ga skoraj ubili, niso pa takrat njegovi novinarski kolegi pisali peticij na Svet Evropske unije, kako ogroženi so, niti ni bilo opaziti močne medijske solidarnosti. Očitno, ker ta novinar ni bil levo usmerjen. Sem zgrožen, da je metanje blata po lastni državi v tujini mogoče brez glasnejšega nasprotovanja slovenske javnosti." Ani Roš, "mojstrici kuhe, pa tudi besede in misli", se je v reviji Onaplus zapisalo: "Verjamem, da ima vsaka država svoje posebnosti. Svoje leve in desne, svoja sovraštva in večne zamere, a tako močno intenzivnih, kot jih imamo mi v Sloveniji, ne, tega drugod nisem začutila." S področja politike in vodenja države je pomembno, da vlada v državnem zboru nima več večine, to je 4,6 glasov poslancev. Vzrok je zlasti razkol v koalicijski Stranki modernega centra. Toda v bližini premierja Janeza Janše pravijo, da kljub krizi nasprotujejo predčasnim volitvam in da bo vlada mandat nadaljevala do rednih volitev. **Marijan Drobež**

Spletno predavanje dr. Alenke Di Battista

Ali sta urbanizem in arhitektura Nove Gorice tudi kulturna dediščina?

Navedeno vprašanje s pritrilnim odgovorom je bilo naslov spletnega predavanja, ki ga je v organizaciji JSKD Nova Gorica imela dr. Alenka Di Battista, po rodu iz Števerjana, od l. 2019 zaposlena kot konservatorica na Območni enoti Nova Gorica Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Tu pokriva področje profane in naselbinske dediščine na območju občin Idrija, Tolmin, Kanal, Nova Gorica, Ajdovščina in Vipava. Takoj po diplomski dvopredmetnega študijskega programa zgodovine in umetnostne zgodovine Filozofske fakultete v Ljubljani (2011) se je zaposlila na umetnostnozgodovinskem inštitutu Franceta Steleta ZRC SAZU. l. 2017 je na Podiplomski šoli ZRC SAZU zagovarjala disertacijo z naslovom *Arhitekturno ustvarjanje med obema vojnama na Slovenskem. Revija Arhitektura in krog njenih sodelavcev*. Za diplomsko nalogo z naslovom *Nova Gorica in Velenje. Čudeža socialistične gradnje v drugi Jugoslaviji* je prejela fakultetno Prešernovo nagrado. Prav o arhitekturi in urbanizmu Nove Gorice, zgrajene po drugi svetovni vojni, v času

skupne države socialistične Jugoslavije, in o umetnostni vrednosti njenih zgradb je tekla beseda na omenjenem predavanju. Domači in tuji strokovnjaki se šele v zadnjih 30 letih ukvarjajo z varovanjem in ohranjanjem urbanizma in arhitekture 20. stol.; le-ta ima navadno negativen predznak, zato ni vzdrževana in obnovljena, kot bi morala biti. Predavanje Di Battistove je želelo biti vzpodbuda za razmislek o raziskovanju in varovanju te kulturne dediščine. Uvodoma se je predavateljica ob zgodovinskem pregledu nastanka in razvoja Nove Gorice zaustavila pri pojmu "modernistična arhitektura", s katerim označujemo stavbe 20. stoletja, ki kažejo "izčiščene, preproste oblike". Arhitekti so se v tem obdobju opirali na historizem iz 19. stoletja, ki je povzemal elemente iz starejših obdobj. Za gradnjo so uporabljali nove materiale, beton, jeklo, železobeton, in uvajali nove tehnologije. Zavzemali so se za to, da bi bile mestne zgradbe funkcionalno urejeni objekti, navadno prosto stoječi v zelenju, dvignjeni nad zemljo, z ravnimi terasastimi strehami in zastekljenimi

površinami, brez nosilnih sten. Značilni zanje so stebri, horizontalna okna in svobodno oblikovano pročelje. Konservatorica je obrazložila, kaj je urbanistični urbanizem: tj. delitev mestnega tkiva

na osnovi glavnih funkcij človeškega življenja. Mestno tkivo je bilo razdeljeno na štiri cone, namenjene delu, bivanju, rekreaciji in prometu; to je diametralna razlika med nekdanjimi in sodobnimi urbanističnimi zasnovami mest. Vzporedno s to arhitekturo je nastalo tudi spomeniško varstvo, ki je skrbelo predvsem za varovanje starejših naselbinskih območij in arhitekture. Varovanje arhitekture 20. stol. se je začelo v 90. letih 20. stol. Pri tem imajo pomembno vlogo Svet Evrope in razne listine iz tedanjega časa (atenska,

madridska) ter ustanove (Docomos in Icomos, ki imata oddelka tudi v Sloveniji). Alenka Di Battista je večji del predavanja namenila podrobnemu opisu območja naselbinske dediščine Nove Gorice. Pri svojem delu se je lotila evidentiranja kar obširne dediščine arhitekture in urbanizma Nove Gorice, ki ni še vsa vpisana v Register kulturne dediščine. Kot vir je uporabila raziskave različnih avtorjev (tudi Vinka Torkarja, ki je oral ledino na tem področju), gradivo raznih razstav, knjigo Tomaža Vuge, doktorsko disertacijo Tine Jazbec itd.. Ker evidentiranje stavb še poteka, je predstavila le njegov izbor. Vanj je umestila tudi železniške bloke ob železniški postaji, ki so bili tam pred nastankom mesta (taki so vzdolž vse bohinske železniške proge) in bloka ob Erjavčevi in Prvomajski ulici (te najdemo tudi pri železniški postaji na Trbižu). Načrt za Novo Gorico je naredil Edvard Ravnikar (od l. 1948 do l. 1951); pri tem se je naslonil na načela urbanističnega mesta, kodificirana v atenski listini. Bistvo je center mesta, zasnovan vzdolž glavne ulice.

Glede na posamezne funkcije je mesto razdelil v cone: območje Kromberka je bilo določeno za industrijsko, na severnem in južnem delu za rekreacijsko, na zahodnem za stanovanjsko cono. Leta 1957 je v to območje vključil tudi Erjavčevo ulico, ki je nekoč povezovala Gorico z njenim pokopališčem. Po Ravnikarjevi zasnovi so bili zgrajeni stanovanjski bloki na južnem odseku magistrale, glavni trg in pomembnejše stavbe okoli njega, občinska stavba in ulična zasnova mesta. Iz tega časa so zelene površine, danes imenovane borov gozdiček. Objekti v zelenju so postavljeni pravokotno na glavno os in spadajo k prvemu sklopu tega tipa blokov, nastalih v povojni Jugoslaviji v letih 1947-48, ki so vpeljali nov tip kolektivne stanovanjske gradnje. Arh. Ravnikar je večjo pozornost namenil oblikovanju zunanjsčine. Pravokotno monotono obliko je poskušal razgibati na severni strani z vhodnimi portali, na južni pa z ložami; strešina je poševna. Prtiličje je bilo namenjeno različnim uradom ali trgovinam. V petdesetih letih je rast Nove Gorice bila vodena lokalno, razvijala se je v jugozahodnem delu. Iz

tega časa je načrt Božidarja Gvardijančiča, ki je predvidel razpršeno gradnjo in uvedel novo tipologijo stanovanjskih blokov, t. i. šestorčkov, ki sestavljajo zaključen ambient od Erjavčeve do Vrtnice ulice. V drugi polovici 50. let 20. stol. je bila širitev mesta zaupana kreativnemu ateljeju iz Ljubljane, ki je v zasnovi mesta uvedel diagonalo, vodečo proti Solkanu. Iz tega časa so načrti za stolpnice, predvidene južno od glavnega trga in severovzhodno od današnje občinske stavbe in na današnjem Bevkovem trgu. Od teh so zgradili le t. i. Nebotičnik, železobetonsko zgradbo, s cikcakasto severno fasado in južno z balkoni. V to obdobje spadajo blok Manufakture, imenovan čebelnjak, ker spominja na satovje (prefabricirani betonski elementi, polovični šestkotniki), stavba sodišča (delo Janeza Premca) z baldahinom, stopniščno fasado, členjeno z lamelami in okenskimi odprtini, in avtobusna postaja (Lilivoj Lapuh), v kateri vmesni prostor zamejujejo velike steklene stene z aluminijastimi okvirji.

Ponovno v Beninu 4. del

Procesija na praznik Kristusa Kralja in vrsta beračev okrog cerkve

Že večer pred praznikom Kristusa Kralja so sestre krasile baldahin, kamor bodo postavile monštranco. Baldahin stoji na priklopi furgona, ki je parkiran na našem dvorišču. Okrašen je z belimi, zlatimi, srebrnimi in rumenimi trakovi. Trakove so s pentljami privezale na leseno ogrodje. Ko končajo delo, je baldahin videti res svečano. Naslednji popoldan se po mestnih ulicah vije procesija. Traja skoraj tri ure. Sonce pripeka, a nihče ne omaga. Malo olajšanja čutimo vsi, ko pridemo v ulico z drevoredom, saj drevesa nudijo vsaj nekaj sence.

Na čelu procesije je furgon z baldahinom. Pod baldahinom stoji na lepo okrašenem podstavku monštranca z veliko hostijo. Množica ljudi se počasi pomika za vozilom. Stopajo v urejenih vrstah, v sredini so sestre. Ena od sester me povabi, naj se jim pridružim: "Tu si med prijatelji, ne boj se." Skavti pomagajo vzdrževati red v vrstah vernikov. Z obeh strani dolge vrste se držijo za roke in tako naredijo pregrado med sestrami, laiki, ki delajo v cerkvi, in ostalimi verniki. Najmanj šestkrat se ustavimo v različnih mestnih četrtih, kjer so pod improviziranimi kapelami ali lepo okrašenimi šotori že pripravljene oltarje. Monštranca vsakič prenesejo na te oltarje in pred njo molijo. Sestre med molitvijo vsakokrat pokleknejo. Molijo v jeziku fon, v francoščini, angleščini in - celo navadni verniki - tudi v latinščini. V vsaki četrti duhovnika

na furgonu zamenja drug duhovnik. Množica ljudi se veseli, pleše, ploska.

ni naveličanih vernikov kot marsikje v zahodnem svetu. Pridige so vsak dan. Duhovniki in škofje pa so

Morda nisem popoln duhovnik, a umrl bi rad kot duhovnik." Vse naokrog cerkve

ko je komaj prišla v Indijo, težko gledati vse reveže, potem pa je sčasoma lahko šla mimo brez občutka krivde, jih lepo pozdravila in rekla kakšno prijazno besedo. Saj res ne moreš rešiti vseh ljudi na svetu, dopovedujem sama sebi in tudi jaz le prijazno pozdravljam. Počasi se tudi oni navadijo na to, čeprav se zdijo prve dni razočarani. Pač, bela sem in mislijo, da sem bogata in pričakujejo, da jim bom dala denar. Nekega dne pa pred pekarno, ki jo imajo sestre, vidim varnostnika, kako se hoče z bičem spraviti na nekega berača. Drl se je nanj, da ga bo pretepel, in mu grozil z bikovko, stari berač pa se ni dal in mu je pogumno odgovarjal. Prizor

v roke bankovec za 500 cfa. Varnostniku pa na glas in odločno rečem, da se tako ne ravna z ljudmi. Konec koncev je berač veliko starejši od njega. Že zato bi se lahko varnostnik drugače obnašal.

Vsak dan pred našim vhom srečujem tudi mladega fanta. Včasih spi na tleh, včasih sedi, naslonjen na zid. Tudi on me vprašujoče gleda, ali mu bom kaj dala. Vedno se le nasmehnem. A vseeno stopim do sestre Josephine, ki dela v ambulanti. Povem ji, da ima ranjeno nogo, in vprašam, ali lahko ona kaj naredi zanj. Spet jokam, ker sem res pretresena. Sestra mi pojasni: "Saj ga zdravim in prizadevamo si tudi, da bi mu našli kraj, kjer bi lahko živel in kaj delal." Potem opazim, da res vsak dan hodi k njej na previjanje. Dan pred odhodom stopim do njega, mu v roko stisnem nekaj denarja in mu rečem: "Prosim, obljubi mi, da si boš našel delo." Presenečeno me gleda in odgovori: "Ja." Morda ni navajen, da sploh kdo govori z njim. Sploh pa ne bela ženska.

Nekega dne v cerkvi čakam, da se začne maša. V prvi klopi zagledam sedeti mladega moškega, ki se kar naprej križa. Kar naprej. Njegove oči so blazne, polne strahu. Tu in tam se v strahu ozira proti drugim, če ga gledajo. Na daleč se vidi, v kako hudi duševni stiski je, kako zelo trpi zaradi bolezn. Križa se celo mašo, sploh se ne ustavi. A nihče mu ne namenja nobene pozornosti, verjetno so ga navajeni ali pa so navajeni videti marsikaj hudega.

Špela Pahor

Papež je obiskal tudi Centre Marial v Allada

Ljudje Kristusa Kralja pozdravljajo z vzkliki, pesmijo, ploskanjem. Z dvignjenimi rokami mahajo v pozdrav Jezusu v podobi kruha v monštranci pod baldahinom na furgonu. Vzklikajo mu v vsaki četrti in pri vsakem oltarju, kjer se ustavimo. Veselijo se ga, kot bi bil živ, kot bi bil resnično v svojem telesu navzoč med nami. Procesija se konča v cerkvi Saint Michel, ki se napolni do zadnjega kotička. Še nikoli nisem videla večjega veselja med verniki! Začutim, da je pravi kraj tam, kjer je moje srce. In prava pot tista, kamor me vleče srce. In prava stvar ta, kar čutim v srcu. Pred nekaj leti je Benin obiskal papež Frančišek. Sprejeli so ga v Cotonouju. Obiskal je tudi romarsko središče v Alladi. Tam je nagovoril vernike in jim v jeziku fon dejal: "Imejte pogum!" Cerkev v Beninu je mlada, tam res

Duhovniki se zavzemajo za socialno pravičnost

tisti, ki se zavzemajo za pravice revežev. Vsakokrat, ko grem k maši v cerkev Saint Michel, na stenah hiš opazujem velike panoje s fotografijami duhovnikov in njihovimi mislimi. Napis pravi na primer: "Rad sem duhovnik.

posedajo reveži, slepi, invalidi, nekateri na vozičkih ... Vsak dan čakajo, da bi jim kdo kaj dal. Nekateri so tudi podjetni in kaj prodajajo. Spomnim se, kako mi je misijonarka Marija Sreš pripovedovala, kako ji je bilo v začetku,

me je pretresel in stopila sem bliže, da bi vprašala, kaj se dogaja. Nekdo mi pove, da je prosjačil v pekarni in nadlegoval ljudi in da ga je varnostnik spravil ven. Stopim do berača, ki se še vedno umika varnostniku, in mu stisnem

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa Veneto S.r.l., Sede legale: Via Saint Jean 64 Fontafredda - PN, Sede operativa: Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, Cod fisc e P. Iva IT01882960931 tel. 0499960021 - faks 049 9960022; e-mail: info@centrostampaveneto.com, spletna stran: www.centrostampaveneto.com

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRIT2T2V00 naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Celotno besedilo je na razpolago na spletni strani www.noviglas.eu v poglavju "Varstvo podatkov". Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh. Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novega glasa podpirata tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Julijska krajina po DZ št. 26/2007.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku 70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks.

To številko smo poslali v tisk v torek, 6. aprila 2021, ob 13. uri

NOVI
GLAS

Naturopatski nasveti (333)

Erika Brajnik

Vitamin A v naturopatiji

Vitaminski in mineralni so nujno potrebni za naše telo, vendar ni rečeno, da je vse dobro za vse ljudi. Tako bom v tem prispevku navedla najbolj pogoste vitamine in minerale našega telesa.

Vitamin A, znan tudi kot retinol, igra nekaj

pomembnih funkcij v našem telesu, sodeluje pri krepitevi imunskega sistema, pomemben je za vid, še posebej ko se mračni, pomaga pri zdravlju kože, še zlasti na nekaterih delih telesa, kot je nos, tako pravijo raziskave, in pomaga pri vzdrževanju elastičnosti kosti v starosti, torej pri osteoporozi.

Dnevna doza vitamina A je 1, 5 mg in ne več, ker se drugače vitamin D ne vsrka pravilno v telo, ker je vitamina A preveč. Z uživanjem jeter, tudi ribjih, ki so bogata z vitaminom A, ne pretiravajte

zaradi absorpcije. V nosečnosti preveč vitamina A celo škodi razvoju fetusa. Veliko vitamina A, ki ima mnogo vitalne energije, najdemo v korenju, paradižniku, česnu, čebuli, špinaci, repi, rumenjaku, šipku, maslu itd.

Sinergičen z vitaminom A je vitamin E, ki mu

pomaga do boljše absorpcije; v tankem črevesju izboljša absorpcijo do 40 %.

Oba vitamina pomagata imunskemu sistemu, ker sta močna antioksidanta, vitamina lepote, krepiča črevesje za boj proti raku, zato je potrebno uživati sezonsko in surovo zelenjavo. Vitamin A pomaga tudi pri izgubi sluha, prebavi,

krepi zdravje možganov in blaži kronično vnetje. Poleg tega oba vitamina pomagata pri absorpciji joda. V "živi" hrani imata veliko več vitalne energije in sta bolj učinkovita kot v katerikoli tableti.

/ dalje

Humanitarna kriza na mehiško-ameriški meji

Bidnova migracijska politika ni nič boljša od Trumpove

Zaradi krize na mehiško-ameriški meji se z odločitvami Bidnove uprave strinja vedno manj ljudi. Tisoče migrantov iz srednjeameriških držav se zbira na meji, kjer se razmere iz dneva v dan zaostrejujejo, humanitarna kriza postaja očitna. Ameriški predsednik Joe Biden, ki je svojo volilno kampanjo osnoval na razgradnji Trumpove "nečloveške" protimigrantske politike, se sedaj sooča s stanjem, ki se je v zadnjih tednih zelo poslabšalo: proti južni meji ZDA se je odpravila največja množica migrantov v zadnjih 20 letih. Mladoletnikom brez spremstva so namreč dovolili vstop v ZDA, še vedno pa zavračajo odrasle in družine, ki skušajo nezakonito prestopiti mejo.

Danes na mejo prihajajo množice sirot in otrok, ki jih starši pošiljajo pod nadzorom tihotapcev, sorodnikov ali drugih odraslih. Vse do meje nekateri tudi sami pospremiijo svoje otroke in jih potem pošljejo do nadzorne točke kot "otroke brez spremstva" – vsak dan jih čez mejo pride povprečno 500, na teden pa skupaj tudi več kot 8.000. Biden jih noče pošiljati nazaj v Mehiko, kjer so nastala prava barakarska naselja zavrženih ljudi in so življenjske razmere še hujše kot v ameriških zbirnih centrih. Če pogledamo na zemljevid, lahko razumemo, da je za migrante možnost novega življenja razmeroma blizu: na severu je Teksas, na jugu so revščina, kriminal, nasilje; prvega od ostalih pa ločujeta Rio Grande in seveda

bodeča žica – dovolj bi bilo prečkati reko in mnogim bi se sanje uresničile. Samo januarja je ameriška mejna policija prestregla 78.000 migrantov in jih poslala nazaj, vsekakor je tisočim le uspelo uiti nadzoru in so trenutno še v državnih zbirnih centrih.

Trump je zavračal tudi mladoletnike in ločeval družine, Biden je svojo politiko usmeril v "humanizacijo" upravljanja migracij in se posebno osredotoča na otroke, očitno pa tudi njegov sistem ne prinaša zaželenih rezultatov. Na tisoče mladoletnikov, večinoma iz Gvatemale, Hondurasa in El Salvadorja, trenutno čaka na premostitev v centre, ki jih upravlja ameriška služba za zaščito meje in carine (CBP – Customs and Border Protection). Washington Post poroča, da otroci lahko ostanejo v oskrbi te službe le kratek čas, da jih popišejo, v 72 urah naj bi bili premeščeni v nastanitvene objekte ameriškega ministrstva za zdravje in socialne zadeve. Tudi kapacitete teh so omejene, tako da mladi v mejnih centrih, namenjenih kratkotrajni namestitvi, ostanejo dalj časa. V Washingtonu očitno nočejo uporabljati besede "kriza" in tudi transparentnost delovanja, ki jo je Biden obljubljal, v tem primeru ni na prvem mestu. Kakšne so v resnici razmere na južni meji, je bilo namreč dolgo uradna skrivnost – do pred kratkim je bilo časnikiarjem onemogočeno obiskati velika središča za zbiranje migrantov. Administracija ameriškega

predsednika je šele v torek, 30. marca, časnikiarjem ameriške tiskovne agencije AP in televizije CBS prvič doslej omogočila vstop v največji center za pridržanje nezakonitih priseljencev v ZDA, kjer so se seznanili z nečloveškimi razmerami, v

plastične pregrade, migranti pa ne vzdržujejo nikakršne varnostne razdalje. Otežkočen naj bi bil tudi dostop do hrane in osebne higijene. Otrokom opravijo tudi psihološke teste in starejšim od 14 let vzamejo prstne odtise. Nato jim omogočijo telefonske

velikih konvencijskih centrih v Dallasu in San Diegu je trenutno najmanj 8.500 otrok in mladoletnikov. Da bi se izognili prenatrpanosti prostorov in vsaj navidezno spoštovali varnostne ukrepe za zaščito pred okužbo s koronavirusom, pa odpirajo

Bidnu očita, da je zaradi svoje politike spodbudil nezakonito prehajanje meja. Novi ameriški predsednik se krize očitno zaveda in skuša omejiti škodo. V intervjuju za ABC je namreč neposredno nagovoril družine mladoletnih migrantov, ki so po vrtnitvi demokratov na oblast zaslutile, da je prišel pravi trenutek, da poskusijo prečkati mejo. Rekel jim je, naj ne hodijo v ZDA, naj ne zapuščajo svojega doma, mesta, skupnosti. Povišanje števila nezakonitih prehodov meje bo verjetno postalo ena od tem volilne kampanje za naslednje vmesne, "mid-term" volitve novembra 2022 in najverjetneje tudi za predsedniške volitve leta 2024. Nova ameriška administracija je trenutno na zelo nevarnem terenu in Biden izgublja svojo verodostojnost. Razmere v obmejnih centrih so katastrofalne in grozijo, da bodo kmalu ušle izpod vsakršnega nadzora, poleg tega pa obstaja tudi vprašanje, kolikšno število nezakonitih migrantov, ki jih odprta politika priteguje proti ZDA, lahko država resnično upravlja. Nihče jih ne mara, brez zakonske ureditve so za svoje delo premalo plačani, delajo "na črno" in ne plačujejo davkov, so pa pomemben vir za gospodarstvo. Jasno je, da so določeni ukrepi nujno potrebni. Odziv na humanitarno krizo bo resen preizkus za Bidna, ki bo moral presoditi, v kolikšni meri bo lahko ostal zvest svojim obljubam, da mu bo uspelo se izogniti drugi krizi, politični.

Katja Ferletič

katerih živijo. V centru v kraju Donna v Teksasu je trenutno 4.100 nezakonitih priseljencev, od tega 3400 mladoletnih otrok brez spremstva odraslih. Časnikiarji so dokumentirali, da so razmere v centru nevzdržne: otroke najprej očistijo uši in zdravniško pregledajo, testov za okužbo na koronavirus pa ne delajo, če ni simptomov. Otroci so nameščeni v ograjenih prostorih, v glavnem so v prenatrpanih plastičnih celicah iz prozorne folije, spijo na betonskih tleh na tankih blazinah. Celoten center je predviden le za 250 oseb, gosti pa jih, kot rečeno, več kot 4.000: edini zaščitni ukrep so

klice lastnim stikom v ZDA. Ko pridejo mladoletniki pod okrilje ministrstva za zdravje in socialne zadeve, lahko odidejo k staršem ali drugim skrbnikom, ki so že v ZDA, lahko pa jih dodelijo tudi v skrbništvo. Potem se lahko prijavijo za azil in iščejo druge načine, da ostanejo v ZDA, ali pa so tudi potencialno deportirani. Množični prihod mladoletnikov je razmere tako zaostrel, da je nadzor nad oskrbo prevzela ameriška Zvezna agencija za posredovanje v izrednih razmerah (FEMA) – humanitarna kriza je torej resnična in drugače je ne moremo imenovati. V

še nove centre v San Antoniu, El Pasu in drugod. Biden namerava tudi ponovno uvesti program Central American Minor Program, ki ga je začel izvajati Obama z namenom, da bi uredili kanale za priseljevanje srednjeameriških mladoletnikov v ZDA, Trump pa ga je ustavil. Marsikdo je kritično gledal na Trumpovo migracijsko politiko, a razmere v centrih trenutno niso nič boljše kot v času njegovega predsedovanja, v resnici se je stanje verjetno še poslabšalo in predstavniki ameriške opozicije Bidnovo administracijo pozivajo k spremembi politike in takojšnji zaščiti meje. Sam Trump

Tri številke mladinske revije Galeb v š. l. 2020/2021

Pisanost zgodbic v prozi in poeziji vabi k branju

Že kar nekaj časa ni v naše žuredništvo priletel Galeb, mladinska revija, ki jo izdaja Zadruha Novi Matajur Čedad in katere glavna urednica je Alina Carli.

Potem pa so lepega dne po pošti dospele kar tri zajetne Galebove številke hkrati, decembrska, januarjska in februarjska! Zvesti Galebovi bralci so jih gotovo že natančno prebrali in rešili naloge, ki jih večinoma za bogatenje besedišča in za ustreznejše izražanje skrbno pripravljajo sodelavci revije, da je vsakič zanimiva in zelo uporabna.

Vse tri platnice krasi izvorna risbica mladih risarjev, pač v skladu z letnim časom: medvedek na zasneženi pokrajini, obdan z darili (Emma Radin, 4. r. OŠ J. Jurčič, Devin), drevo v štirih letnih časih (Anja Kovačič, 4. r. OŠ Trubar – Kajuh, Bazovica) in kadečca se

skodelica čaja za zimске dni (Adele Ermanis, 2. r. OŠ J. Jurčič, Devin). V sami reviji so pa kot vselej tudi likovni in pisni prispevki

mladih bralcev, ki so jim na voljo nadaljevanja zgodb, s katerimi si nabirajo točke za Bralno značko. Take so *Aspijeve prigode* (Maja Furman), *Vseh sort starši in otroci*, v katerih Maša Ogrizek

razgalja človeške slabosti, ki jim ne uidejo niti starši, *Lockdown v naši hiši*, Maie Laure Depaulis v njej na šegav način osvetljuje naše zaradi

epidemije spremenjene življenjske navade z vsemi nevšečnostmi vred, *Emil in Eva*, prijatelja, katerih dogodivščine opisuje Neli K. Filipič, *Valentin Počasne' in potovanje okoli sveta* v 80

živalih, v njegovi družbi Erika Cunja orisuje živali, njihove navade in življenjski okoliš, in *Ilka Črnika*, hobotnica, katere pustolovščine na dnu morja niza Helena Jovanovič. V ta sklop branja za Bralno značko spadajo tudi prispevki Barbare Baloh in Samante Kobal, ki, naslanjajoč se na pisatelja in pedagoga Giannija Rodarija (in na prevode Eveline Umek), govorita o marsikateri ljudski modrosti, ki seveda tiči tudi v pregovorih in rekih. Klarisa Jovanovič piše rubriko *Pravi dan za pravljico*, v kateri predstavlja ljudske pravljice z vseh vetrov. Stalna sodelavka Galeba je tudi Marjeta Zorec, ki v tokratnem Galebovem letniku opisuje "osupljive lastnosti živali" na kopnem in v morju. V omenjenih številkah opozarja na lastnosti ose samotarke, morskega ježka in močera. Galebove bralce že več let

razveseljujeta *Medved in Miška* v stripu Majde Koren in Bojana Jurca. Simpatična protagonist vabita bralce na plavanje, smučanje in na dobrodelni spust raček po potoku. Bratec in sestrica sta prisrčna mala junaka stripa, ki ga sestavljata Jurij Bobič in David Krančan. Zelo rada opazujeta naravo in njene prebivalce. Dolgoletna sodelavka Galeba je tudi likovna umetnica Jasna Merku', ki letos prikazuje mite, na vrsti so že bili razburljiva *Meduza*, s kačami namesto las, *Pegaz*, letiči krilati konj, in *Minotaver*, pošast s človeškim telesom in bikovo glavo. V Galebu je vselej prisotna tudi poezija. Verze čvrsto nizajo Barbara Gregorič Gorenc, Majda Artač Sturman, zmeraj z duhovito poučno noto, in Žiga Kosec s svojimi ugankami. V vseh številkah je tudi

Galebov kviz, ki bistri otroške glavice. Sestavlja ga Nevenka Škrlić. Zelo pomembna za pravilnejše in bogatejše izražanje je vsakokratna rubrika -- *Slovenščina za vse* --, ki jo s strokovnim znanjem pripravlja Matejka Grgič. Barvitost Galebovih strani gre pripisati imenitnim ilustratorjem, ki s svojimi izdelki dopolnjujejo vezano in nevezano besedo. Z razpoznavnim slogom se s čopičem v roki zmeraj izkazujejo Dunja Jogan, Ivana Soban, Živa Pahor, Anka Kočvar, Katerina Kalc, Igor Šinkovec, Chiara Sepin, ki je z Ester Derganc tudi avtorica *Vaje za koncentracijo in sprostitve Mandale*, Štefan Turk in seveda še cela vrsta mladih risarjev, katerih umetninice so na ogled v rubriki *Naši solarji pišejo in rišejo*.

Iva Koršič

Spletna Akademija ZSŠDI

V posamičnih športih lahko še vedno pridemo do vrhunskih rezultatov

Kje so meje slovenskega športa v Italiji? To so se spraševali na novi okrogli mizi, ki jo je v okviru Akademije ZSŠDI organiziralo Združenje slovenskih športnih društev v Italiji. Na njej se je Evgen Ban pogovarjal z Devanom Jagodicem, direktorjem Slovenskega raziskovalnega inštituta (Slori) in Frankom Drassichem, trenerjem in profesorjem športne vzgoje v poklju ter velikim poznavalcem slovenskega športa v Italiji. Po uvodnem pozdravu predsednika ZSŠDI Ivana Peterlina je besedo prevzel Devan Jagodic, ki je opisal demografsko sliko na našem območju. Za svoj poseg se je Jagodic navezal na dve raziskavi, ki so jih pri Sloriju (tudi v sodelovanju z ZSŠDI) naredili leta 2015 in 2020. Predavanje je začel s podatkom, da se je slovensko prebivalstvo na našem območju od Avstro-Ogrske dalje razpolovilo in da se nam tudi v prihodnje ne obeta nič dobrega. Slovenci v Italiji pa ne predstavljajo izjeme v tem smislu, ampak se vse prebivalstvo na obmejnem območju krči. Slovenci v Italiji pa bodo imeli zato čedalje manjšo kritično maso, na kar vplivajo majhna rodnost, beg možganov in proces asimilacije. Jagodic je poudaril, da se je od 90. let prejšnjega stoletja do leta 2013 stalno višalo število učencev v slovenskih šolah v Italiji, nato pa ne več. Spremenila pa se je tudi šolska populacija, saj je med

učenci na slovenskih šolah vedno več takih, ki prihajajo iz mešanih zakonov oz. neslovenskih zakonov. Po podatkih iz raziskav se 83 odstotkov otrok, ki obiskujejo slovenske šole, aktivno ukvarja s športom.

Najvišji odstotek je med 9. in 14. letom, potem pa pride do postopnega osipa, od 20. leta pa se s športom ukvarja le še 50 odstotkov mladih. Podatki kažejo, da se 52 odstotkov mladih športno udeležuje v društvih ZSŠDI, 41 v italijanskih društvih, ostali pa v Sloveniji. Raziskava iz leta 2020 je pokazala, da je število tekmovalcev od leta 1998 v stalnem porastu, na kar verjetno vpliva dejstvo, da se mladi zavedajo, da je športno udeleževanje pomembno, število tekmovalcev se je povečalo tudi zaradi kategorij mini športa, poleg tega pa se v športna društva vključujejo tudi pripadniki italijanske in drugih narodnih skupnosti. Kljub naraščanju števila tekmovalcev pa se število odbornikov krči, narašča pa število trenerjev, njihova stopnja izobrazbe

pa se niža. Pogovorni jezik med sotekmovanci je v 51 odstotkih slovenščina, 42 mešani, neslovenščina pa predstavlja 7 odstotkov. Ob koncu svojega nagovora je Jagodic opozoril na pozitivne lastnosti

slovenskega športa v Italiji. Meni, da je ta še vedno pomemben steber družbene vitalnosti Slovencev v Italiji, predvsem pa se s športom ukvarja veliko mladih. Pravi, da lahko o vrhunskih rezultatih še vedno sanjamo. Ugotavlja sicer, da je dvojezično sporazumevanje ponekod že ustaljena praksa, kar kaže na jasno potrebo po izdelani jezikovni politiki. Tako predlaga na primer jezikovno izpopolnjevanje trenerjev in športnikov, tudi slovensko govorečih. Utrjevanje sporazumevalnih spretnosti športnikov iz neslovenskih družin, ki obiskujejo slovenske šole, številčno omejitev pa negovorcev slovenščine, kajti po njegovem mnenju je zelo malo možnosti, da se bodo slovenščino naučili v zadosti meri. Predlaga tudi vključevanje športnikov iz

Slovenije, ki italijanščine ne poznajo. Da lahko vrhunske rezultate dosežemo samo v posamičnih športih, meni upokojeni profesor telesne vzgoje Franko Drassich. Svoj nagovor je podal na bolj čustven način, saj je primerjal, kako je bilo pred časom, ko se je tudi sam ukvarjal s športom, in kako je danes. Dejal je, da so bili pred 60. leti starši nasprotniki športa, saj je bilo bolj pomembno študirati in delati, prav tako so mislili tudi profesorji v šolah. Zato je tudi predlagal ustanovitev nagrade šport in šola, saj je bil prepričan, da so lahko tudi športniki dobri dijaki. Dejal je, da danes vsi študirajo, zato imajo tudi več časa za šport. Drassich je dejal, da je treba pri mejah slovenskega športa v Italiji ločevati med ekipnimi in posamičnimi športi. Predvsem pri ekipnih športih je to težko, saj je športno udeleževanje porazgubljeno, po njegovem mnenju pa je v preveč društev začelo prihajati preveč Italijanov. Pomembno se mu zdi, da slovenski šport v Italiji uveljavi slovenski jezik in nasprotuje dejstvu, da vabijo italijanske igralce za boljši športni rezultat na nižjih nivojih. Potrebujemo pa tudi profesionalno ekipo, da se lahko pokažemo italijanskemu narodu. Naslednje predavanje bo na sporedu 15. aprila, ko se bodo spraševali, katero vlogo imajo ženske v slovenskem športu v Italiji. UP

S 13. STRANI Spletno predavanje dr. Alenke Di Battista

Ali sta urbanizem in arhitektura Nove Gorice tudi kulturna dediščina?

Značilne za to dobo so tudi Zatrijske hiše. Iz druge polovice 60. letih 20. stoletja je trgovski center, eno izmed prvih in pomembnih del v opusu Marijana Vrtovca. Konstrukcija stavbe je skeletna. Streha je ravna, značilni so vidni beton, izstopajoči betonski napušči, idealni za sprehanje pešcev. Osnovni koncept trgovske ulice je ohranjen do danes in ima še zdaj funkcijo živahnega središča. Vrtovec je s tem vnesel nove pristope v načrtovanju mesta z vzpostavitvijo peš ulice (podobno kot v Velenju, l. 1965; morda po zgledu prve peš cone v Rotterdamu). V cono trgovskega centra je umeščen tudi Salon Meblo z značilnostmi slovenske povojne arhitekture: betonska konstrukcija plastično modelira zunanjšino objekta z zastekljenim pritličjem; nadstropje je obloženo s keramičnimi ploščicami, ki poudarjajo horizontalnost stavbe, okenske odprtine z betonskimi okenskimi senčili pa njeno razčlenjenost; streha je oblikovana s trapezastimi venci. V pomembnejše zasnove mesta spada tudi Cankarjevo naselje, stanovanjska soseska, ki je pojem urbanistične organizacije zasnove mest v 60. letih na Slovenskem in Jugoslaviji. Mesta so bila razdeljena na stanovanjske četrti, oblikovane okoli centra ob glavni prometni ulici, predvidevale so različne

tipologije stanovanjskih sklopov, vmesni prostor pa naj bi bil za otroška igrišča. Prvi načrt za Cankarjevo naselje (celotno območje je bilo razdeljeno na sedem karejev, vsak kare je predvideval gradnjo od 200 do 300 stanovanj) je nastal l. 1965. Ob Gradnikovih brigadah in Rejčevi ulici so bile predvidene najvišje stavbe, nižje proti vzhodu, vrstne hiše pa proti zahodu. Načrt zanje so izdelali različni arhitekti, avtor celotne zasnove je Tomaž Vuga. Predavateljica je omenila za razvoj šolskih stavb pomembno funkcionalno zasnovo šole in šolskega centra Jožef Srebrnič arhitekta Marijana Vrtovca. Ob koncu je opozorila, da je za ohranjanje in varovanje omenjenih in drugih stavb bistveno to, da se ob preišljenih, celotno organiziranih posegih na objektih in v prostoru ohranjajo njihove prvotne značilnosti. Pomembno je tudi dokončati evidentirati in ovrednotiti urbanizem v Novi Gorici. Vso arhitekturo je treba vpisati v Register kulturne dediščine in v Občinski prostorski načrt. Nujno je treba vzpostaviti boljše sodelovanje z lastniki in upravniki teh stanovanjskih objektov in lokalnimi ustanovami, ki delujejo na področju. Zavod za kulturno dediščino bi moral imeti večjo pristojnost pri odločitvah, je še poudarila dr. Di Battista.

Z 10. STRANI Francesco Peric, košarkarski trener

Kljub delu me trening v telovadnici sploh ne obremenjuje

Ko smo lahko kaj organizirali, smo poleti trenirali na odprtem in se osredotočili na atletsko pripravo. Trenirali smo na odprtem igrišču Sokola v Nabrežini in večkrat se odpravili tudi peš do morja. Ko pa se je pričela sezona, smo treninge imeli v telovadnici vse do oktobra. Takrat smo se za nekaj časa ustavili in kasneje ponovno začeli, a na zunanjem igrišču, vse do januarja. Zunaj sem treniral z mladinci, člani pa niso trenirali. Od januarja pa smo ponovno začeli treninge v telovadnici, tako mladinci kot člani. Seveda smo morali vsi opraviti bris.

Si z ekipo morda organiziral tudi treninge po spletu?

Ne, ne, po spletu nisem nič organiziral. Pošiljal sem seveda

nekatero vaje, da bi jih delali kar sami doma, a povsem samostojno.

Katero največjo razliko si opazil pri igralcih zaradi pomanjkanja treningov, družabnih srečanj...

Z veseljem povem, da so igralci redno prihajali na treninge, tudi ker smo jih imeli na zunanjih igriščih. Gotovo sta manjkala šola in druženje; ko so prišli na treninge, so se veliko pogovarjali med sabo. Trening je seveda tudi priložnost za druženje in pomembno je, da se tudi zabavajo, tako da kar pustim, naj se razvedrijo.

Ali zdaj trenirate?

Ja, zdaj treniramo trikrat na teden z obema ekipama. Tako pri mladincih kot pri članih imamo tudi kondicijskega trenerja. Pri članih pripravljamo

igralce trener Tiziano Vidoni, pri mladincih pa Matej Skerk. **Misliš, da bi bilo bolje, če bi prej prekinili treninge, tako da bi lahko zdaj morda gotovo trenirali?**

Menim, da bi bilo bolje, da bi prej malo več potrpežli, to se pravi prekinili treninge in prvenstva za več časa, da bi lahko morda zdaj trenirali redno in brez problemov. Gotovo ni prijetno prekiniti treninge in po nekaj dnevih spet začeti, pride samo do zmede.

Kaj bi svetoval svojim mladim "vajencem" v današnji situaciji in drugim mladim športnikom?

Svetoval bi jim, naj ne namenijo prostega časa samo tehnologiji in videoigricam. Naj se ne udajo in naj potrpijo. Gotovo je boljše, da se družijo

s prijatelji in trenirajo košarko, recimo. Situacija je težavna in primorani smo biti doma, a tehnologija gotovo ni rešitev.

Misliš, da je malo mladih, ki se ukvarja s trenerstvom? Zakaj?

Ja, malo je mladih, ki se ukvarja s tem. Menim, da ni vsakdo lahko trener. Moraš imeti kaj več v sebi, ki te pritegne, moraš biti dober tako s športnega kot psihološkega vidika in moraš imeti pravi odnos z mladimi. Biti trener zahteva veliko časa in ta čas je treba tudi ceniti. Društva bi morda morala bolj ceniti čas in trud trenerjev.

Kako bi društva lahko spodbudila mlade, da bi postali trenerji?

Ko društva organizirajo kak poletni kamp, bi morala pribaviti čim več mladih

članov, da pomagajo pri organizaciji in izvajanju. Mladi tako lahko spoznajo trenerje, se zabavajo, navdušijo in spoznajo, ali bi lahko morda kdaj vodili kako ekipo. Mlade je treba čim bolj vključiti v take društvene pobude.

Kako pa si se ti odločil, da boš trener?

Pride trenutek, ko razumeš, da nisi super igralec in se moraš odločiti, ali bi nadaljeval kot igralec ali pa morda postal trener. Kljub temu da sem delal tudi cel dan, mi ni bilo težko in mi ni težko preživeti še kaj več ur v telovadnici. Tu se zabavam in mi je res všeč.

Po katerem znanem trenerju se pa najbolj zgleduješ?

Zgledujem se po znanem srbskem trenerju Željku Obradoviću. Veliko je dosegel v svoji trenerski karieri in

menim, da je res dober trener.

Kateri trener pa ti je pustil najlepši in najboljši pečat?

Gotovo trener Walter Vatovec. Preživel sem veliko časa z njim in imel sem možnost biti njegov pomožni trener. "Vato" ima lep, močan značaj, je iskren, ti pove, kar misli, in res pozna košarko od a do ž. Zgledujem se seveda tudi po njem.

Francesco, kateri pa so tvoji načrti za prihodnost?

Prej ali slej bom moral gotovo prevzeti očetovo podjetje, a upam, da mi bo vsekakor uspelo usklajevati treninge in druge obveznosti. Košarka in treningi so zame strast in si tega ne želim opustiti. Ko pa bo čas, bom opravil še en tečaj za trenerja, s katerim bom lahko treniral vsa prvenstva do B lige kot "prvi" trener.